

Gulbenes novada pagastu bibliotēku darba pārskats

PAR DARBU 2020.GADĀ

Iveta Erica

METODISKĀ DARBA VADĪTĀJA, GULBENES NOVADA BIBLIOTĒKA

Satura rādītājs

Kopsavilkums.....	2
1. Vispārīgs reģiona pagastu bibliotēku raksturojums	4
2. Finansiālais nodrošinājums.....	7
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums.....	8
4. Personāls.....	9
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība.....	15
6. Krājums.....	25
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	30
8. Novadpētniecība.....	36
9. Projekti.....	40
10. Publicitāte.....	43
11. Sadarbības tīkla raksturojums.....	45

Kopsavilkums

✓ darba prioritātes

Lasītāju skaita saglabāšana un jaunu lasītāju piesaistīšana, grāmatas piegādājot tuvāk dzīvesvietai.

✓ jauni pakalpojumi

Pieaugušo neformālās izglītības programmas: “Tekstila apsveikumu kartiņas” Daukstu pagasta bibliotēkā; “Dzīvei krāsas meklējot” Stradu pagasta bibliotēkā; “Iedvesmojies. Apgūsti. Radi” Litenes pagasta bibliotēkā; “Dabīgu sejas krēmu, smaržu gatavošana un domu un prāta vadīšana pašizaugsmes veicināšanā” Tirzas pagasta bibliotēkā (vairāk sadaļā “Projekti”).

Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēkā ir pieejams karšu lasītājs, lai nepieciešamības gadījumā varētu **elektroniski parakstīt dokumentus**. Informācija par šo pakalpojumu ir bibliotēkas bukletā, kā arī tika izlikta uz ziņojumu dēļiem Kalnienā, tika sagatavots un iedzīvotājiem izdalīts informatīvs materiāls “Dokumentu elektroniskā parakstīšana”. 2020.gadā vienam bibliotēkas lietotājam bibliotekāre palīdzēja elektroniski parakstīt dokumentu un nosūtīt iestādei. Viens bibliotēkas lietotājs, kas ir pašnodarbinātā persona, regulāri nāk uz bibliotēku, lai izlasītu un izdrukātu elektroniski parakstītus dokumentus.

Labdarības akcijas: “Lai silti Ziemassvētki”, Daukstu pagasta Staru bibliotēkas adītāju un lasītāju klubiņš sarūpēja 30 dāvanas aprūpes centra “Dzērvēs” senioriem.

“Ziemassvētku brīnumu gaidot” Līgo pagasta bibliotēka kopā ar kultūras namu aicināja pagasta iedzīvotāji mājās pagatavot Ziemassvētku apsveikumus un atnest uz bibliotēku, lai varētu apsveikt Ziemassvētkos pagasta seniorus. Šim aicinājumam atsaucās arī 5 ģimenes.

✓ darbs Covid-19 apstākļos un ārkārtējās situācijas laikā

Lasītāju bezkontakta apkalpošana notika 88 darba dienas (13.marts-9.jūnijs, 9.novembris-20.decembris). 18 darba dienas bibliotēkas saviem lasītājiem sniedza tikai attālinātos pakalpojumus (28.jūlijs-12.augusts, 21.-31.decembris). Ārkārtas situācijas laikā visas pagastu bibliotēkas strādāja darba dienās no plkst.9.00 līdz plkst.17.00.

Šajā laikā:

- aktivizēta attālināto pakalpojumu sniegšana (uzziņas, konsultācijas, elektronisko dokumentu nosūtīšana klientiem pēc pieprasījuma);
- nodrošināta iespieddarbu piegāde dzīvesvietās;
- veikta bibliotēkas dokumentācijas izstrāde un kārtošana;
- veikta iespieddarbu krājumu izvērtēšana, nolietoto un mazpieprasīto iespieddarbu norakstīšana;
- darbs pie novadpētniecības materiālu aprakstu veidošanas novadpētniecības datu bāzē BIS ALISE;
- sakārtota bibliotēku dokumentāciju, telpas;
- Apgūtas dažādas ar informācijas tehnoloģiju izmantošanu saistītās prasmes.

Šim laikam bija arī negatīvas iezīmes:

- darba rādītāju kritums;
- bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas ierobežošana;
- neskaidrība un neziņa par saplānoto pasākumu un projektu norisi;

- atcelti vairāki bibliotekāru profesionālās pilnveides kursi, pieredzes braucieni;
- mazināta socializēšanās iespēja cilvēkiem, kas ir ļoti svarīga un tā neapšaubāmi uzlabo dzīves kvalitāti.

Palielinājās lasītāju pieprasījumi elektronisko dokumentu nosūtīšanā un e-pakalpojumos. Šis laiks ir veicinājis strādāt ar lietotāju attālināti.

✓ problēmas, to risinājumi

2020.gads pārbaudīja bibliotekāru prasmes informācijas tehnoloģiju lietošanā, arī prasmes pārkārtot darba procesus, pielāgoties situācijai, ātri reaģēt uz izmaiņām. Sakarā ar pandēmijas laikā praktizētajām tiešsaistes apmācībām un sanāksmēm aktualizējās tāda aprīkojuma kā mikrofonu un kameru neesamība. Tā tiks atrisināta 2021.gadā.

✓ citi aktuāli jautājumi

2020.gada februārī Druvienas pagasta bibliotēka pārcēlās uz bijušo pamatskolas ēku, tagadējo Latviskās dzīvesziņas centru. Kopējā bibliotēkas platība ir 72 m². Bibliotēka ir pirmajā stāvā un ir pieejama cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Druvienas pagasta bibliotēkas telpas pirms un pēc pārcelšanās: <https://ej.uz/hzbq> .

1. Vispārīgs reģiona pagastu bibliotēku raksturojums

✓ bibliotēku darbības teritoriālais un institucionālais raksturojums

Jau 2019.gadā Gulbenes novadā mainījās pagastu bibliotēku skaits – tagad darbojas 17 pagastu bibliotēkas un viens ārējās apkalpošanas punkts Sinolē. 2020.gadā Gulbenes novada bibliotēkas struktūrvienībā “Lejasciema pagasta bibliotēka” tika likvidēta amata vieta “galvenais bibliotekārs” (1 darba likme). Tagad šeit strādā 2 darbinieki – viens Lejasciemā, otrs ārējās apkalpošanas punktā Sinolē.

Deviņos novada pagastos darbojas viena bibliotēka, četros pagastos - Daukstu, Stradu, Stāmerienas un Rankas - darbojas divas bibliotēkas.

Pēdējos gados pagastos ir izveidoti sociālās aprūpes centri (Daukstes, Līgo, Jaungulbene), paverot bibliotēkām jaunu pakalpojumu iespējas.

Daudzviet vairs nav pasta, kultūras nama un veikala. Ar pakalpojuma sniedzēju skaita samazināšanos laukos palielinās bibliotēku funkcijas un uzdevumi.

Vienpadsmit bibliotēku (Beļavas, Daukstu, Druvienas, Galgauskas, Staru, Gaujasrēveļu, Stāmerienas, Kalnienas, Līgo, Litenes un Stradu bibliotēku) apkalpes teritorijā nav skolu. Sešu bibliotēku teritorijā darbojas skolas ar bibliotēkām. Taču skolu bibliotēkas ir atvērtas ļoti dažādu laiku, jo bibliotekāru darba likmes ir mazas. Lielākas bibliotēkas ir Lizuma un Lejasciema vidusskolās ar bibliotekāru likmi attiecīgi – 0,625 (Lizumā) un 0,5 (Lejasciemā).

Citas izmaiņas bibliotēku darbībā un bibliotēku akreditācija nav notikusi.

✓ informācija par ārējiem apkalpošanas punktiem

Gulbenes novadā darbojas viens ārējās apkalpošanas punkts - Lejasciema pagasta Sinolē. Grāmatu izsniegšanas punkts šeit darbojās kopš Sinoles bibliotēkas slēgšanas 1999.gadā, to apkalpoja Lejasciema pagasta bibliotēkas darbiniece dažas stundas nedēļā. 2015.gadā projekta "Publisko interneta pieejas punktu attīstība Gulbenes novadā" ietvaros izveidoja jaunu publiskā interneta pieejas punktu Sinolē, nodrošināja iedzīvotājiem pieeju datortehnikai un e-pakalpojumiem. Šeit sāka strādāt patstāvīgs darbinieks ar likmi 0,5.

2019.gadā bibliotekārā darbinieka likme mainījās no 0,5 uz 0,6, jo tika palielināta arī tā apkalpes teritorija. 2019.gada rudenī darba attiecības beidza Lejasciema pagasta Mālu bibliotēkas vadītāja. Tā bija Lejasciema pagastā otrā bibliotēka, novada mazākā bibliotēka, ar vismazāko iedzīvotāju skaitu – tikai ~100 apkalpojamajā teritorijā deklarētie iedzīvotāji, pārsvarā tie ir seniori. Tādēļ tika domāts, kā vislabāk šos iedzīvotājus nodrošināt ar bibliotekāro pakalpojumu. Izlēmām, ka vislabākais būs pakalpojumu sniegšana dzīvesvietā un to nodrošinās Lejasciema pagasta bibliotēkas ārējā apkalpošanas punkta Sinolē darbiniece. Tika sastādīts maršruts, kuru izbrauc 1x mēnesī. Iepriekš šajā ziņā ļoti atturīgie iedzīvotāji atzina, ka šāds pakalpojums ir ļoti labs un ērts. 2020.gadā šajā maršrutā ir nākuši klāt vēl 17 lietotāji.

Esošais krājums regulāri tiek papildināts ar jaunām grāmatām un preses izdevumiem. Pašlaik krājumā ir 1226 grāmatas. Šeit notiek dažādi pasākumi – izstādes, āra spēļu turnīri, tikšanās ar dažādiem interesantiem cilvēkiem.

Galvenie bibliotekārā darba rādītāji ārējās apkalpošanas punktā Sinolē

	2018.	2019.	2020.	Salīdzinājums ar iepriekšējo gadu
Lasītāji (bērni)	48 (10)	51 (12)	78 (14)	+6%; +53%
Apmeklētāji	539	409	780	-24%; +91%
Izsniegums	873	815	1842	-7%; +126%
Pasākumi	6	3	7	-50%; +133%

2019.gadā ārējā apkalpošanas punkta darbiniece ilgstoši (6 mēnešus) slimoja, viņu aizvietoja Lejasciema pagasta bibliotēkas darbiniece, tas bija atvērts īsāku laiku. Tādēļ 2020.gadā darba rādītāji salīdzinoši ir ievērojami paaugstinājušies.

Daukstu pagasta Krapā lasītājus ikdienā apkalpo pagasta sociālais darbinieks, reizi 2 mēnešos tur ierodas Staru bibliotēkas vadītāja, lai papildinātu un samainītu grāmatu un preses krājumu, kas atrodas šeit uz vietas. Tur pieejams internets un datorpakalpojumi, ir iespēja izdrukāt un nokopēt.

✓ Pārskata periodā paveiktais no bibliotēku stratēģijā (attīstības plānā) definētajiem virzieniem un uzdevumiem

- BIS ALISE moduļu pilnīga izmantošana bibliotekārā darba procesos un lietotāju apkalpošanā

Vairāk sadaļā “Elektroniskais katalogs kā pakalpojums” 23.lpp.

- Nodrošināta tiešsaistes un brīvpieejas datubāzu pieejamība

Vairāk sadaļās “Abonētās tiešsaistes datubāzes” un “Krājuma un datubāzu popularizēšana” 28.lpp.

- Organizēt interaktīvas nodarbības lasīšanas veicināšanai un rīkot izglītojoša satura pasākumus dažādām interešu grupām

Vairāk sadaļās “Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes” 32.lpp. un ” Bibliotēkas izglītojošā darbība” 22.lpp.

- Apmācību nodrošināšana sociāli mazaktīvām grupām cilvēkiem ar īpašām vajadzībām par pakalpojumu iespējām bibliotēkā

Nodarbības *sociālā dienesta klientiem*, piemēram, Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēkā (vairāk 19.-20.lpp.)

- E-pakalpojumu nodrošināšana un konsultācijas

Vairāk sadaļā “Uzziņu un informācijas darbs” 20.-21.lpp.

✓ Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā

Gulbenes novada pagastu bibliotēkām aktuālie ilgtspējīgas attīstības virzieni:

- **Nodrošināt iekļaujošu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas**

Pieaugušo neformālās izglītības projekti četrās pagastu bibliotēkās (vairāk skat. 21., 40.-41.lpp.).

Lasīšanas veicināšanas aktivitātes (skat. 32.pp.).

Aktivitātes dažādām interešu grupām, piemēram, SAC klientiem Daukstu, Līgo un Jaungulbenes pagastos – priekšā lasīšana, dažādas aktivitātes pielāgotas vecāka gada gājuma cilvēkiem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Bibliotēkās tika organizēti kultūras pasākumi dažādām cilvēku grupām, piemēram, pārskata periodā tika noorganizētas tikšanās ar rakstniekiem, dārzkopjiem, amata meistariem un citām interesantām personībām.

Nodarbības sociālā dienesta klientiem, piemēram, Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēkā (vairāk 19.-20.lpp.)

Aktivitātes ģimenēm, piemēram, “Zinātnisko eksperimentu diena” Daukstu pagasta bibliotēkā, “Enkaustikas nodarbības” Rankas pagasta Gaujasrēveļu bibliotēkā.

Bibliotēkās notiek *individuālās lasītāju apmācības* darbā ar internetu, darbā ar datu bāzēm, katalogiem. Biežākās konsultācijas ir darbā ar internetbankas maksājumu veikšanu, VID EDS gada ienākumu deklarācijas sagatavošanu un iesniegšanu, apdrošināšanas atbildības pieteikuma iesniegšanu un B slimības lapas iesniegšanu, izmantojot latvija.lv vietni.

- **Kultūras mantojuma saglabāšana un aizsargāšana. Novadpētniecības darbs (skat.36.lpp.)**
- **Palīdzība valsts un pašvaldības pakalpojumu saņemšanā (skat. 23.lpp.)**

2. Finansiālais nodrošinājums

Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums

	2018	2019	2020*
Kopā (EUR)	369958 (+10%)	346431 (-6%)	129100 (-17%)
Pašvaldības finansējums	368878	345367	129100
Citi ieņēmumi:	1080	1064	811
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>	1080	1064	811
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>	0	0	0
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>	0	0	0
<i>t. sk. citi piešķirumi</i>	0	0	0

*Finansējums bez atalgojuma un darba devēja VSAOI, sociāla rakstura pabalstiem un kompensācijām

Bibliotēkas izdevumi

	2018	2019	2020*
Izdevumi kopā (EUR)	369958 (+10%)	346431 (-6%)	129100 (-17%)
Darbinieku atalgojums (bruto)	201808 (+16%)	190454 (-6%)	*
Krājuma komplektēšana	45367 (+0,2%)	46618 (+3%)	46591 (-0,1%)

*Darbinieku atalgojuma finansiālie rādītāji Gulbenes novada bibliotēkas teksta pārskatā

Par kopējo pagastu bibliotēku finansiālo nodrošinājumu 2020.gadā šogad ir grūti spriest, jo šoreiz tas ir norādīts bez darbinieku atalgojuma finansiālajiem rādītājiem. Bibliotekāru darbs katru gadu tiek vērtēts, un atalgojums noteikts atbilstoši darba vērtējumam.

Bibliotēku ieņēmumi par maksas pakalpojumiem 2020.gadā salīdzinot ar iepriekšējo gadu ir samazinājušies par 24%. To ietekmēja valstī noteiktie ārkārtas situācijas ierobežojumi, laiks, kad bibliotēkas veica tikai savu pamatpakalpojumu – grāmatu izsniegšanu.

Izdevumi bibliotēku krājuma komplektēšanai 2020.gadā praktiski ir gandrīz tādi paši kā 2019.gadā, bet lielāki par 2,7% nekā 2018.gadā.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

✓ Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

2020.gadā pie **Stāmerienas** pagasta bibliotēkas telpas ir ieguvušas jaunu vizuālo noformējumu. Tika veikts kosmētiskais remonts bērnu literatūras telpā, iegādāti jauni aizkari visiem bibliotēkas logiem.

2020. gadā tika veikts kosmētiskais remonts vienai telpai Daukstu pagasta **Staru** bibliotēkā. Saulaino telpu ar jauno iekārtojumu lasītāji novērtējuši pozitīvi.

Litenes pagasta bibliotēkā veikts remonts sanitārajām telpām.

✓ Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām

2020.gada februārī **Druvienas** pagasta bibliotēka tika pārcelta uz bijušo pamatskolas ēku, tagadējo Latviskās dzīvesziņas centru. Kopējā bibliotēkas platība ir 72 m². Bibliotēka ir pirmajā stāvā un ir pieejama cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Telpas tagad ir gaišas, krājums izvietots jaunos plauktos, izveidots un labiekārtots bērnu stūrītis. Bibliotēkas telpās tagad ir iespējams pulcēties vairāk cilvēkiem, tas atvieglo pasākumu organizēšanu.

✓ Iekārtas, aprīkojums

2020.gadā tika iegādāti jauni datori visiem bibliotekārajiem darbiniekiem. Jūlijā tika uzlabots interneta pieslēgums (KISc, VARAM un SIA "Tet" projekts "Vienotā bibliotēku datu pārraides tīkla modernizāciju un pieslēgumu darbības nodrošināšana"). Tas uzlaboja visu datoru darbību. Līdz ar to, daudzus darbus var paveikt ātrāk.

Stradu pagasta bibliotēkā iegādāts jauns monitors un 2 barošanas bloki.

Jaungulbenes pagasta bibliotēkā 2020.gadā iegādāts diktofons, kas noder novadpētniecības darbā.

Stāmerienas pagasta bibliotēkai iegādāts projektora ekrāns.

✓ Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

Stāmerienas pagasta **Kalnienas** bibliotēka iegādājās 4 jaunus krēslus apmeklētājiem, šēžampufus un paklāju bērnu stūrītim, kā arī 2 skapjus saimniecības vajadzībām. Daļēji tika nomainītas bibliotēkas dienasgaismas lampas pret ekonomiskākām un kvalitatīvākām. 2021.gadā šis darbs tiks turpināts.

Apgaismojums tika uzlabots arī **Lejasciema** pagasta bibliotēkas lasītavai un abonementa telpai. Bibliotēkas lasītavā tika nomainīti logu aizkari un iegādātas aptumšojošas žalūzijas.

Arī **Galgauskas** pagasta bibliotēkai daļēji tika nomainīts apgaismojums. 2021.gadā šis darbs tiks turpināts.

Stradu pagasta bibliotēkai iegādāts jauns paklājs, bērnu zona uzlabota ar sēžampufiem. Kurinātāja darba atvieglošanai iegādāta jauna ķerra - malkas vešanai.

4. Personāls

✓ Personāla raksturojums

2020.gadā tika samazināts darbinieku skaits Lejasciema pagasta bibliotēkā. Sakarā ar neatliekamu saimnieciska, organizatoriska un ekonomiska rakstura pasākumu veikšanu (iestādes iekšējā darba organizācijas optimizācija un darbinieku darba pienākumu pārskatīšana) Gulbenes novada bibliotēkas struktūrvienības “Lejasciema pagasta bibliotēkā” tika likvidēta amata vieta “galvenais bibliotekārs” (1 darba likme). Šim darbiniekam tika piedāvāts turpināt darba tiesiskās attiecības citā pagasta bibliotēkā par bibliotēkas vadītāju, kas bija vakanta amata vieta un savā ziņā vērtējama kā darba paaugstinājums. Tomēr darbinieks atteicās no izteiktā piedāvājuma un izbeidza darba attiecības Gulbenes novada bibliotēkā.

Pārskata periodā 2 pagastu bibliotēkās vadītājas pēc pašu vēlēšanās izbeidza darba attiecības. Iedzīvotāju interese uz vakantām amata vietām bibliotēkās bija liela.

✓ Finansējums personāla attīstībai

Pašlaik pagastu bibliotēkās strādā 18 bibliotekārie darbinieki. 17 darbinieki strādā pilnu darba slodzi, 1 – nepilnu darba slodzi. Lejasciema pagasta bibliotēka ir vienīgā, kur strādā divi darbinieki – Lejasciemā viens pilnu darba likmi un 1 – ārējās apkalpošanas punktā Sinolē, 0,6 likme.

Bibliotekārā izglītība ir 9 darbiniekiem (1 – bakalaura, 2 – 1.līmeņa augstākā, 6 – 3.profesionālā kvalifikācija). 9 darbiniekiem ir izglītība citās jomās (7 – dažāda līmeņa augstākās izglītības un 2 – cita profesionālā izglītība). 3 darbinieki ir beiguši “garos” (no 160h) profesionālās pilnveides kursus.

Profesionālās pilnveides kursus apmeklēt motivējam visus darbiniekus, neskatoties uz to, vai ir nepieciešams gūt profesionālās iemaņas, vai tikai pilnveidot tās. Mācībām piešķirtais finansējums atkarīgs no tā, kā paši bibliotekāri prot plānot savu profesionālo izaugsmi, saskaņojot ar metodiskā darba vadītāju un saņemot bibliotēkas direktores apstiprinājumu. Plānojot budžeta pieprasījumus jaunam gadam, pilnīgi visiem bibliotekārajiem darbiniekiem tiek ieplānots apmeklēt vismaz vienu profesionālo pilnveidi ārpus Gulbenes novada.

Balstoties uz profesionālās pilnveides plānu, pagastu bibliotēku darbinieki, iespēju robežās, valstī noteikto ierobežojumu dēļ, centās apmeklēt iepriekšplānotās mācības.

Gulbenes novada bibliotēku darbinieku mācību komandējumiem izlietotās finanses

Bibliotēka	Izdevumi par saņemtajiem apmācību pakalpojumiem (EUR)	Komandējuma maksas (EUR)	Dienas nauda (EUR)
Beļavas pagasta bibliotēka	105.27	0	0
Daukstu pagasta bibliotēka	48.00	0	8.00
Daukstu pagasta Staru bibliotēka	105.27	0	0
Druvienas pagasta bibliotēka	44.00	0	8.00
Galgauskas pagasta bibliotēka	105.27	0	0

Bibliotēka	Izdevumi par saņemtajiem apmācību pakalpojumiem (EUR)	Komandējuma maksas (EUR)	Dienas nauda (EUR)
Jaungulbenes pagasta bibliotēka	86.82	36.4	8.00
Lejasciema pagasta bibliotēka	75.00	15.70	16.00
Līgo pagasta bibliotēka	94.82	32.50	16.00
Litenes pagasta bibliotēka	0	0	0
Lizuma pagasta bibliotēka	40.00	0	0
Rankas pagasta bibliotēka	48.00	0	8.00
Rankas pagasta Gaujasrēveļu bibliotēka	141.27	6.20	16.00
Stāmerienas pagasta bibliotēka	31.50	0	0
Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēka	69.60	15.85	8.00
Stradu pagasta bibliotēka	69.60	15.85	8.00
Stradu pagasta Stāķu bibliotēka	105.27	0	0
Tirzas pagasta bibliotēka	0	0	0
KOPĀ	1028.42	121.50	96.00

Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi

N.p.k.	Norises vieta	Organizētājs	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Dalībnieku skaits
1.	Gulbene	Gulbenes novada bibliotēka	Dokumentu valoda praksē	6	18
2.	Gulbene	Gulbenes novada bibliotēka	Publisko bibliotēku darbinieku seminārs: Digitālā nedēļa2020; latviešu rakstnieku un mākslinieku ceļojumu un jaunrades iekļaušana tūrisma nozarē; Publiskā runa.	3,5	16
3.	Tiešsaistē	Latvijas Bibliotekāru biedrība	Latvijas Bibliotekāru 13. kongress	2	5

N.p. k.	Norises vieta	Organizētājs	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Dalībnieku skaits
4.	EP Latvija Facebook profilā	Eiropas Parlaments Latvijā	Tiešsaistes vebinārs par dezinformāciju un viltus ziņām.	1,5	1
5.	Tiešsaistē	Gulbenes novada bibliotēka	Dezinformācija un mediju vide (A.Īvāns)	2	18
6.	Gulbene	Gulbenes novada bibliotēka	Lekciju cikls "Dzintas saknes meklējot"	14	18
7.	Tiešsaistē	Eiropas Parlaments Latvijā	Tiešsaistes diskusija par senioriem un viltus ziņām	1,5	1
8.	Tiešsaistē	Alūksnes nevalstisko organizāciju atbalsta centrs	Mācību cikls "Līderība rosīgām kopienām". 4 nodarbības.	12	1
9.	Tiešsaistē	Latvijas Bibliotekāru biedrība	LBB biedru ārkārtas kopsapulce	2	3
10	Gulbene	Gulbenes novada bibliotēka	Publisko bibliotēku darbinieku seminārs: Bibliotekāru un senioru medijpratības stiprināšanas projekta "Ceļazīmes mediju lietošanā" atklāšanas seminārs tiešsaistē; Publiskās bibliotēkas un dzimtu pētniecība; Iepazīšanās ar Druvienas latviskās dzīvesziņas centra darbību.	5	18
11	Gulbene	Gulbenes novada bibliotēka	Publisko bibliotēku darbinieku seminārs: Banka-Klients-Bibliotēka. Attēlu apstrāde. Bibliotēku budžeta plānošana.	5	
12	Tiešsaistē	Latvijas Nacionālā bibliotēka	Vidzemes reģionālais seminārs "Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība: mēs būvējam šo pasauli pašī"	3,5	5
13	Gulbene	Gulbenes novada bibliotēka	Publisko bibliotēku darbinieku seminārs: Skolotājas Māras Ozolas lekcija "Bērnu, jauniešu rupjības. Kā rīkoties?"; "Kā žilbinoši prezentēt 30 sekundēs". Praktiskos padomos dalīsies kustības "Oratore"	4	18

N.p. k.	Norises vieta	Organizētājs	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Dalībnieku skaits
			līdzdibinātāja Laura Vanaga.		
14	Tiešsaistē	Latvijas Nacionālā bibliotēka un Kultūras Ministrija	Modernu un kvalitatīvu digitālo vizuālo materiālu izveide (nodarbības 30h + mājasdarbi + atgriezeniskā saite 18h)	48	5
15	Tiešsaistē	VARAM	E-adrese – centrālais digitālās transformācijas elements (tiešsaistes seminārs)	2	1
16	Tiešsaistē	EPALE	Kā līdzsvarot darba un privāto dzīvi (tiešsaistes vebinārs)	1,5	1
17	Tiešsaistē	Latvijas Nacionālā bibliotēka	Tiešsaistes seminārs bibliotekāriem par mediju lietošanu un kultūras mantojumu “Ceļazīmes mediju lietošanā”	3	2
18	Tiešsaistē	LBB Jauno speciālistu sekcija un Madonas novada bibliotēka	Konference 4CanGurus	4	2
19	Tiešsaistē	Gulbenes novada bibliotēka	Novadpētniecības materiālu krājuma veidošana un papildināšana	3	5
20	Tiešsaistē		Kultūras nozares profesionāļu forums “Kultūra rīt”	6,5	5
21	Tiešsaistē	Gulbenes novada bibliotēka	Bibliotēkas interešu pārstāvniecība" (lektore Māra Jēkabsone)	5	16
22	Tiešsaistē	Gulbenes novada bibliotēka	Latvijas pensiju sistēma. Sadarbībā ar SWEDBANK Jēkabpils filiāli	2	16
23	Tiešsaistē	LU OPEN MINDED	Pareiza un moderna rakstu valoda	16	2
24	LNB	LNB	Prezentācijas rīku pamatprasmju pilnveide		1
25	Izglītības un attīstības centrs “EGO”	Izglītības un attīstības centrs “EGO”	Savu iekšējo resursu atjaunošanas rokasgrāmata	8	4
26	Stāmerie nas pilī	Gulbenes novada kultūras pārvalde	Grāmata “Džuzepe Tomazi di Lampedūza. Vienā likteņdejā savijušies mūži” prezentācija Konference "Divas zvaigznes bezgalīgā kultūrtelpā. Džuzepe	6	5

N.p. k.	Norises vieta	Organizētājs	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Dalībnieku skaits
			Tomazi di Lampedūza un Aleksandra fon Volfa"		
27	Gulbenes novada bibliotēka	KISc	Latvijas Vēstnesis – valsts, pilsoniskās un tiesiskās informācijas platforma	2	18
28	LNB	LNB	Teksta dizaina pamati	4	2
29	Izglītības un attīstības centrs "EGO"	Izglītības un attīstības centrs "EGO"	Komunikācijas māksla ar sevi un citiem	8	2
30	Tiešsaistē	EPALE	Drošība digitālā pasaulē	2	5
31	Tiešsaiste	Tieto Evry	BIS Alise kurss: pamatkursi, katalogizācija un komplektēšana, informācijas meklēšana un cirkulācija	24	5
32	Tiešsaiste	ERASMUS+	Kā veiksmīgāk uzrunāt auditoriju	3	1
33	Rīga	Latvijas Pašvaldību mācību centrs	Radošas metodes pasākumu veidošanā	8	2
34	Izglītības un attīstības centrs "EGO"	Izglītības un attīstības centrs "EGO"	Savu resursu atjaunošana vai kā bez stresa lietderīgi vadīt savu dzīves un darba laiku	8	2
35	Izglītības un attīstības centrs "EGO"	Izglītības un attīstības centrs "EGO"	Idejas radošu nodarbību un darbnīcu organizēšanai dažādos pasākumos	8	1
36	Izglītības un attīstības centrs "EGO"	Izglītības un attīstības centrs "EGO"	Emocionālā inteliģence – efektīvas komunikācijas pamats	8	1
37	Rīga	LNB	Mūsdienīga bibliotēka – iekārtojums un droša vide	8	1
38	Tirza	Projekts "Vidzeme iekļauj"	Vispārējo pakalpojumu sniegšana personām ar garīga rakstura traucējumiem		1
39	Rīga	LNB	Konference "Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram"	5	2

Pārskata periodā, sakarā ar situāciju valstī, darbinieki piedalījās dažādos tiešsaistes semināros un apmācībās. Daži plānotie semināri tika atcelti un netika piedāvāta iespēja piedalīties tiešsaistes apmācībās.

Četriem darbiniekiem bija plānots profesionālās kvalifikācijas eksāmens, bet arī tas tika pārcelts uz 2021.gadu.

✓ Problēmas un to risinājumi personāla jomā

Aktuāla problēma ir piesaistīt jaunus un zinošus speciālistus ar bibliotekāro izglītību vai bibliotekārā darba pieredzi. Jaunajiem darbiniekiem jāspēj ātri pārņemt viss bibliotekārais darbs. Gulbenes novada bibliotēka ir izstrādājusi un licencējusi pieaugušo neformālās izglītības programmu "Bibliotekārā darba pamatzināšanas", ir pieejamas galveno speciālistu konsultācijas. Tomēr jauno darbinieku ievirze darbā nenorīt tik labi, kā vēlētos.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

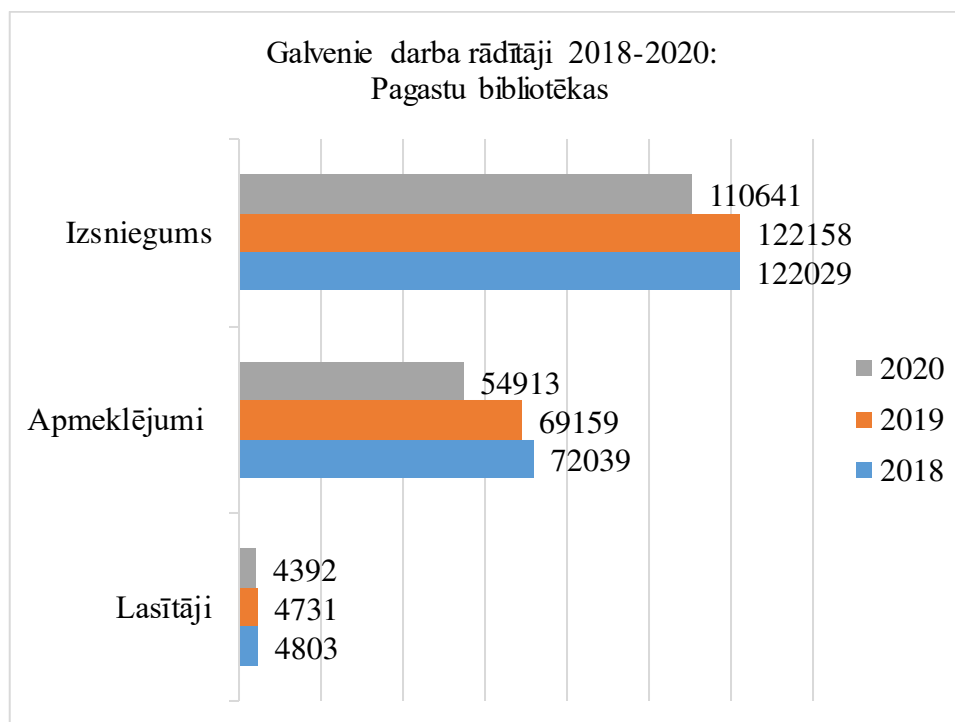
✓ Galvenie rādītāji

Pagastu bibliotēku pamatrādītāji

	2018	2019	2020	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāju skaits	4803	4731	4392	-1,5%; -7%
<i>t. sk. bērni</i>	1294	1250	1148	-3,5%; -8%
Bibliotēkas apmeklējums	72039	69159	54913	-4%; -21%
<i>t. sk. bērni</i>	18297	17447	10693	-4,7%; -39%
Virtuālais apmeklējums	2606	3381	0	+29,7%
Izsniegums kopā	122029	122158	110641	+0,1%; -9%
<i>t. sk. grāmatas</i>	50609	50580	51375	-0,1%; +2%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	70537	67874	57680	-3,8%; -15%
<i>t. sk. bērniem</i>	9415	10892	11837	+15,6%; +9%
Bibliotēkārāis aptvērums % no iedz. skaita pagastos*	34%	34%	32%	0 ; -6%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g. **</i>	52%	54%	51%	+3,8%; -5%
Iedzīvotāju skaits*	14232	13891	13596	-2,4%; -2%

* Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati

** Bērni ir visas personas vecumā līdz 18 gadiem

2020.gadā ir samazinājies bibliotēku lietotāju (-7%), apmeklējumu (-21%) un izsniegumu (-9%) skaits. Visvairāk samazinājies apmeklējumu skaits, kas izskaidrojams ar garajiem valstī izsludinātajiem ārkārtas situācijas periodiem. Lasītāju bezkontakta apkalpošana notika 88 dienas. 18 dienas bibliotēkas saviem lasītājiem sniedza tikai attālinātos pakalpojumus. Lasītāji ņēma grāmatas vairāk, lai bibliotēkas būtu retāk jāapmeklē. Tāpēc **grāmatu** izsniegums ir palielinājies par 2%. Taču prese pa retajām apmeklējumu reizēm bieži jau vairs nebija aktuāla. Līdz ar to periodisko izdevumu izsniegums ir samazinājies par 15%. Pagastu bibliotēkās ir palielinājies izsniegums

bērniem līdz 18 gadu vecumam (+9%). Tas skaidrojams ar attālinātajām mācībām, kuru dēļ skolēni izmantoja savai dzīvesvietai tuvāko publisko bibliotēku nevis izglītības iestādei tuvāko.

Pagastu bibliotēku iedzīvotāju aptvērums pēc vecuma

	Kopā	Līdz 18 gadu vecumam	Darbspējas vecumā	Pēc darbspējas vecuma
Novada pagastu iedzīvotāji*	13596	2254	8537	2805
Lasītāji	4392	1148	2546	698
Iedzīvotāju aptvērums	32%	51%	30%	25%

* Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati

Gulbenes novada pagastu bibliotēkās visvairāk aptvertā vecuma grupa ir bērni līdz 18 gadu vecumam (51%), bet vismazāk – pēc darbspējas vecuma (25%) .

No visiem bibliotēku lasītājiem (kopā 4392) 58% ir darbspējas vecumā, 26% - vecumā līdz 18 gadu vecumam un tikai 16% pēc darbspējas vecuma.

✓ Pakalpojumu attīstība, jauninājumi

Novadā ir vairāki **Sociālās aprūpes centri** (SAC). Tādi ir 6 pagastu bibliotēku apkalpes teritorijās.

Daukstu pagasta bibliotēka regulāri piegādā lasāmvielu SAC “Dzērves” klientiem un to darbiniekiem. Aprūpes centrā 15 ir aktīvi lasītāji, vēl 7 aprūpes centra klienti un viņu aprūpētāji regulāri apmeklē bibliotēkas rīkotos pasākumus. Arī pašā SAC notika bibliotēkas organizētie tematiskie pasākumi, priekšā lasīšana, erudīcijas spēles u.c. aktivitātes.

Atskaites gadā Jaungulbenes pagasta bibliotēka mēnešos, kad to pieļāva situācija valstī, 2x nedēļā turpināja jaunāko laikrakstu priekšā lasīšanu 1vājredzīgam iedzīvotājam, un 1x mēnesī iespieddarbi tika piegādāti SAC “Jaungulbenes alejas” iemītniekiem.

2019.gadā Litenes pagasta bibliotēku apmeklēja 25 Litenes aprūpes centra klienti, šogad tikai 5, jo klientiem bija liegta iespēja izmantot bibliotēkas pakalpojumus. Grāmatas un žurnālus klientiem palīdzēja nogādāt un atgriezt atpakaļ aprūpes centra darbinieki.

Vasaras mēnešos joprojām ir interese par bibliotēku **āra lasītavu** pakalpojumiem. Tādas ir pie 7 pagastu bibliotēkām. Tā ir iespēja lasīt jaunāko presi un citu literatūru, spēlēt galda spēles ārpus bibliotēkas telpām. Interesi izrāda gan pieaugušie, gan ģimenes ar bērniem un jaunieši, kuriem aktuāla ērta vieta (āra lasītava) bezmaksas wi-fi izmantošanā. Šo interesi veicināja arī ārkārtas situācijas aizliegumi pasākumiem telpās.

Lietotājiem bibliotēkas turpina izsniegt **autorizācijas** datus, lai ir ērtāk pieteikt vēlamās grāmatas rindu vai veikt pasūtījumu, pieprasīt pagarinājumu, kā arī izmantot 3TD e-grāmatu bibliotēku. Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēka pakalpojuma popularizēšanas nolūkā 2020.gadā sagatavoja informatīvos materiālus : “Rezervē sev grāmatu elektroniski”, “3TD e-grāmatu bibliotēka. Soli pa solim”. Šos materiālus piedāvāja bibliotēkas apmeklējuma laikā, kā arī tika atstāti vietējā veikalā. Ārpus ciemata centra dzīvojošajiem tos nogādāja pastniece.

✓ Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti

Lai uzzinātu sabiedrības, lasītāju viedokli par sava darba kvalitāti, bibliotēkas aptaujā lasītājus un iedzīvotājus. Tomēr joprojām pārāk maz tiek apzinātas lasītāju intereses, lai pilnveidotu esošos un ieviestu jaunus pakalpojumus. 2020.gadā dažām bibliotēkām labi iesākto lasītāju aptaujāšanu pārtrauca valstī noteiktie ārkārtas stāvokļa ierobežojumi.

Daukstu pagasta bibliotēka izveidoja divas aptaujas anketas:

1. “Bibliotēkas krājums” - aizpildīja 11 cilvēki (bibliotēkas lietotāji, kuri regulāri apmeklē bibliotēku, 2 no tiem skolēni).

Apkopojot anketas rezultātus, tika secināts:

- Bibliotēkas krājums apmierina – 11 no 11 anketas aizpildītājiem.
- Bibliotēkas krājuma daudzveidība apmierina – 10 no 11 anketas aizpildītājiem.
- Ir savlaicīgi pieejama jaunākā literatūra – 11 no 11 anketas aizpildītājiem.
- Lasa bibliotēkas čaklāko lasītāju vērtētākās grāmatas – 9 no 11 anketas aizpildītājiem.
- Zina, kas ir e-grāmatu bibliotēka (3TD) – 7 no 11 anketas aizpildītājiem.
- Lasa e-grāmatas (3TD) – 1 no 11 anketas aizpildītājiem.
- Vēlētos vai turpinās lasīt e-grāmatas (3TD) – 1 no 11 anketas aizpildītājiem.
- Vai ir nepieciešamība izmantot bibliotēkas pakalpojumu – lasītāju apkalpošana dzīvesvietā? – “Jā” atbildēja 1 no 11 anketas aizpildītājiem.

2. “Bibliotēkas pasākumi” - aizpildīja 12 cilvēki (bibliotēkas lietotāji, kuri regulāri apmeklē bibliotēku, 3 no tiem skolēni);

- Informāciju par bibliotēkas pasākumiem uzzina:
 - *sociālajos tīklos – 4 no 12 anketas aizpildītājiem;
 - *pie afišu dēļa – 6 no 12 anketas aizpildītājiem;
 - *no paziņām – 1 no anketas aizpildītājiem;
 - *individuāli no bibliotekāres - 1 no anketas aizpildītājiem.
- Apmeklē bibliotēkas rīkotos pasākumus klātienē – 9 no 12 anketas aizpildītājiem.
- Būtu gatavs/a piedalīties bibliotēkas aktivitātēs attālināti – “Nē” atbildēja 11 no 12 anketas aizpildītājiem.
- Saistošākais pasākums, aktivitāte bibliotēkā 2020. gadā:
 - *“Zinātnisko eksperimentu diena” – 8 no 12 anketas aizpildītājiem;
 - * erudīcijas spēle “Zini, mini, uzzini!” – 4 no 12 anketas aizpildītājiem.

Kopējie abu aptauju secinājumi:

- Regulārie bibliotēkas apmeklētāji tomēr vairāk novērtē bibliotēkas sniegtos pakalpojumus klātienē.
- Lielākā daļa ir informēti par iespēju lasīt e-grāmatas, tomēr praktiski izmantot nevēlas.
- Ir apmierināti ar bibliotēkas krājumu, jaunumiem un daudzveidību.

Arī **Galgauskas** pagasta bibliotēka pārskata periodā izveidoja aptaujas anketu par bibliotēkas lietotāju lasīšanas paradumiem. Diemžēl pilnīgu anketu izdali lasītājiem un aizpildītu anketu savākšanu iespaidoja valstī ieviestie ierobežojumi, no apkopotajām anketām radās nepilnīga aina, šis iesāktais darbs jāturpina.

✓ Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums

Gulbenes novadā darbojas viens ārējās apkalpošanas punkts - Lejasciema pagasta Sinolē. Grāmatu izsniegšanas punkts šeit darbojās kopš Sinoles bibliotēkas slēgšanas 1999.gadā, to apkalpoja Lejasciema pagasta bibliotēkas darbiniece dažas stundas nedēļā. 2015.gadā projekta "Publisko interneta pieejas punktu attīstība Gulbenes novadā" ietvaros izveidoja jaunu publiskā interneta pieejas punktu Sinolē, nodrošināja iedzīvotājiem pieeju datortehnikai un e-pakalpojumiem. Šeit sāka strādāt patstāvīgs darbinieks ar likmi 0,5.

2019.gadā bibliotēkā darbinieka likme mainījās no 0,5 uz 0,6, jo tika palielināta arī tā apkalpes teritorija. 2019.gada rudenī darba attiecības beidza Lejasciema pagasta Mālu bibliotēkas vadītāja. Tā bija Lejasciema pagastā otrā bibliotēka, novada mazākā bibliotēka, ar vismazāko iedzīvotāju skaitu – tikai ~100 apkalpojamajā teritorijā deklarētie iedzīvotāji, pārsvarā tie ir seniori. Tādēļ tika domāts, kā vislabāk šos iedzīvotājus nodrošināt ar bibliotekāro pakalpojumu. Izlēmām, ka vislabākais būs pakalpojumu sniegšana dzīvesvietā un to nodrošinās Lejasciema pagasta bibliotēkas ārējā apkalpošanas punkta Sinolē darbiniece. Tika sastādīts maršruts, kuru izbrauc 1x mēnesī. Iepriekš šajā ziņā ļoti atturīgie iedzīvotāji atzina, ka šāds pakalpojums ir ļoti labs un ērts. 2020.gadā šajā maršrutā ir nākuši klāt vēl 17 lietotāji.

Esošais krājums regulāri tiek papildināts ar jaunām grāmatām un preses izdevumiem. Pašlaik krājumā ir 1226 grāmatas. Šeit notiek dažādi pasākumi – izstādes, āra spēļu turnīri, tikšanās ar dažādiem interesantiem cilvēkiem.

Galvenie bibliotēkā darba rādītāji ārējās apkalpošanas punktā Sinolē:

	2018.	2019.	2020.	Salīdzinājums ar iepriekšējo gadu
Lasītāji (bērni)	48 (10)	51 (12)	78 (14)	+6%; +53%
Apmeklētāji	539	409	780	-24%; +91%
Izsniegums	873	815	1842	-7%; +126%
Pasākumi	6	3	7	-50%; +133%

2019.gadā ārējā apkalpošanas punkta darbiniece ilgstoši (6 mēnešus) slimoja, viņu aizvietoja Lejasciema pagasta bibliotēkas darbiniece, tas bija atvērts īsāku laiku. Tādēļ 2020.gadā darba rādītāji salīdzinoši ir ievērojami paaugstinājušies.

Daukstu pagasta Krapā lasītājus ikdienā apkalpo pagasta sociālais darbinieks, reizi 2 mēnešos tur ierodas Staru bibliotēkas vadītāja, lai papildinātu un samainītu grāmatu un preses krājumu, kas atrodas šeit uz vietas. Tur pieejams internets un datorpakalpojumi, ir iespēja izdrukāt un nokopēt.

✓ Apkalpošana dzīves vietās

Gandrīz visas pagastu bibliotēkas veic lasītāju apkalpošanu dzīvesvietā. Ņemot vērā atskaites gadā ārkārtas situācijas dēļ noteiktos sabiedrības pārvietošanās ierobežojumus, šogad arī vairāki tādi lasītāji, kuri līdz šim paši labprāt apmeklēja bibliotēkas, izvēlējās iespieddarbus saņemt dzīvesvietā.

Jaungulbenes pagasta bibliotēkai grāmatu piegādē mājās kā bibliotēkas darbinieka palīgi ļoti aktīvi iesaistījās gan vietējās skolas audzēkņi, gan pagasta sociālais darbinieks, gan arī pagasta pensionāru biedrības „Mežābele” aktīva loceklī. 2020.gadā iespēja saņemt literatūru mājās nodrošināta 29 iedzīvotājiem.

Atskaites periodā **Līgo** pagasta bibliotēkas vadītāja literatūru piegādājusi dzīvesvietā 26 pensionāriem (starp tiem 4 invalīdiem), kuri paši nevar ierasties bibliotēkā. No tiem 14 ir Sociālā aprūpes centra “Siltais” iemītnieki.

2020.gadā turpinājās **Stāmerienas** pagasta bibliotēkas izbraukums 1 reizi mēnesī pie lasītājiem uz Stāmerienas ciemu, lai tuvāk dzīvesvietai – dzelzceļa stacijā apkalpotu savus lasītājus. Šajos izbraukumos tiek apkalpoti 14 lasītāji. Vasaras sezonā vairāk, jo šo pakalpojumu izmanto arī tie cilvēki, kas Stāmerienā atpūšas savos vasaras īpašumos. Regulāri grāmatas piegādātas uz mājām tiek vēl 3 senioriem un saistībā ar ierobežojumiem arī pēc pieprasījuma vēl 3 lasītājiem.

Stradu pagasta bibliotēka dzīves vietā apkalpo 45 lasītājus. Ir izveidots ~100 km garš maršruts Gulbene-Paliena-Stradi-Lejasstradi-Ezernieki-Zeltaleja-Stāķi-Paliena. Apmeklētas 15-20 dzīvesvietas. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, dzīvesvietā apkalpojamo lasītāju skaits ir pieaudzis par 5 lasītājiem.

Tirzas pagasta bibliotēka dzīvesvietā apkalpo 15 lasītājus. Pagasta centrā 4 lasītāji, tālākajās apdzīvotajās vietās (Virāne, Vecaduliena) tika sūtītas grāmatas ar kāda cita lasītāja starpniecību. Tādi ir 8 lasītāji.

2019.gadā **Beļavas** pagasta bibliotēkai mainījās vadītāja, kura sāka domāt par lasītāju apkalpošanu tālākajos ciemos – Ozolkalnā, Pilskalnā, Letēs un Naglenē. Šai pagasta bibliotēkai ir vislielākā apkalpes teritorija – no Gulbenes pilsētas robežām līdz robežai ar Alūksnes novadu. Pagastā ir slihta satiksme, piemēram Naglenes ciema iedzīvotājiem vienīgais autobusu reiss ir Jēkabpils-Alūksne, kas nodrošina satiksmi ar Stāmerienu, Kalnienu un Alūksni un dod iespēju pēcpusdienā aizbraukt līdz Gulbenei. Tāpēc Beļavas pagasta iedzīvotājiem apkalpošana dzīvesvietā ir svarīga. Bibliotekāres aktivitāte ir devusi rezultātus – Ozolkalnā ir 14, Pilskalnā – 43, Letēs – 6, Naglenē – 2 lasītāji. Visi galvenie šīs bibliotēkas darba rādītāji 2020.gadā ir ar plus zīmi, neskatoties uz ārkārtas situāciju valstī.

✓ Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

Cilvēkiem ar kustību traucējumiem ir pieejamas tikai dažas bibliotēkas – uzbrauktuves ir 5 bibliotēkām (Daukstu pagasta Staru, Druvienas, Lejasciema, Rankas un Tirzas pagastu bibliotēkas). 5 no 17 bibliotēkām atrodas 2.stāvā. 2.stāvā atrodas arī Lejasciema pagasta bibliotēkas ārējās apkalpošanas punkts Sinolē.

✓ Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām

Sociālā dienesta klienti. Stāmerienas pagasta **Kalnienas** bibliotēkai bija plānots, ka 2 reizes mēnesī klientus pieņems Gulbenes novada sociālā dienesta darbiniece. Dīemzēl sakarā ar ierobežojošiem pasākumiem valstī sociālā darbiniece klientus pieņēma tikai līdz martam. Pārējā gada laikā sociālā dienesta klienti, kas dzīvo Kalnienā, ar bibliotēkas vadītājas palīdzību, varēja

noķārtot vajadzīgos dokumentus, kas pēc to aizpildīšanas tika nogādāti Stāmerienas pagasta pārvaldē sociālajai darbiniecei. Sadarbībā ar Gulbenes sociālā dienesta Stāmerienas pagasta sociālo darbinieci februārī Kalnienas bibliotēkā notika izglītojošs pasākums "Zini savas tiesības un iespējas". Informāciju sniedza Gulbenes novada sociālā dienesta sabiedrības veselības speciāliste I.Biseniece. Šis pasākums bija organizēts iedzīvotājiem, kas ir sociālā dienesta klienti. Taču to varēja apmeklēt jebkurš interesents. Bija atnākuši 15 cilvēki. Bija plānots sadarbību turpināt. Diemžēl ārkārtas situācija valstī plānus izjauca.

Rokdarbnieki. Vairākām pagastu bibliotēkām radās ideja veidot ceļojošās izstādes zem vienota nosaukuma "**Vaļasprieks**" ar mērķi attīstīt vēl vairāk savstarpējo sadarbību, mācīties strādāt vienotā komandā, līdztekus popularizējot katrā sava pagasta amatnieku darbus, parādot viņu veikumu plašāk novada robežās, jo ne jau visiem ir iespēja nokļūt uz pilsētu, lai aplūkotu vienu vai otru izstādi. Šajā gadījumā ikviens iedzīvotājs bibliotēkas darba laikā var ienākt, aplūkot, precīties, novērtēt, arī mācīties. Pasākumā iesaistījās **Stradu, Staru, Stāmerienas, Rankas, Daukstu un Lejasciema** bibliotēkas. Tādējādi bija iespēja ar autoru atļauju izlikt izstādēs Stradu pagasta interešu grupas "Rasa" darinātās gleznas no filca dzijas, cēsinieka Andra Vētras fantastiskās fotogrāfijas, Stāmerienas rokdarbnieču cimdi, mauci, rokassprādzes, rotu kārbiņas un rūķu lelles, Daukstu pagasta rokdarbu pulciņa "Atspolīte" izšūtās krāšņās kastītes, 3D tehnikā veidotie origami Alises Pogules izpildījumā no Rankas, zāļu sīrupi no Stariem, izšūtās kartiņas no Rankas, kuru autore Aelita Medejse. Katra šo unikālo darbu izstāde bija apmeklētājiem baudāma divas nedēļas.

Dzejas mīļotāji un ceļotāji. Jaungulbenes pagasta bibliotēkā 2020.gadā apmeklētāju pozitīvas atsauksmes guva tādas aktivitātes kā Dzejas dienu pasākums pieaugušajiem "Manam rudenim nav ne vainas" ar dzejnieces Ineses Toras un komponistes Ineses Neretas piedalīšanos (44 apmeklētāji), literārs pasākums skolēniem "Dzeja skan zem Glika ozoliem" (22 dalībnieki), kā arī jau par tradīciju kļuvusi ikgadējā ceļojumu iespaidu pēcpusdienu. Šogad tās laikā 11 pagasta iedzīvotāji kopā ar ceļošanas entuziasti A.Krēsliņu neklātienē apceļoja Dienvidamerikas valstis.

✓ Uzziņu un informācijas darbs

Vairākkārt izsludinātie ierobežojumi bibliotēkai ir likuši pielāgoties situācijai, nodrošinot iedzīvotājiem attālinātos pakalpojumus. Ir sniegtas dažāda veida konsultācijas gan klātienē, gan telefoniski, gan e-pastos.

Par sniegto uzziņu un e-pakalpojumu klāstu un izmantojamību var spriest pēc tabulas.

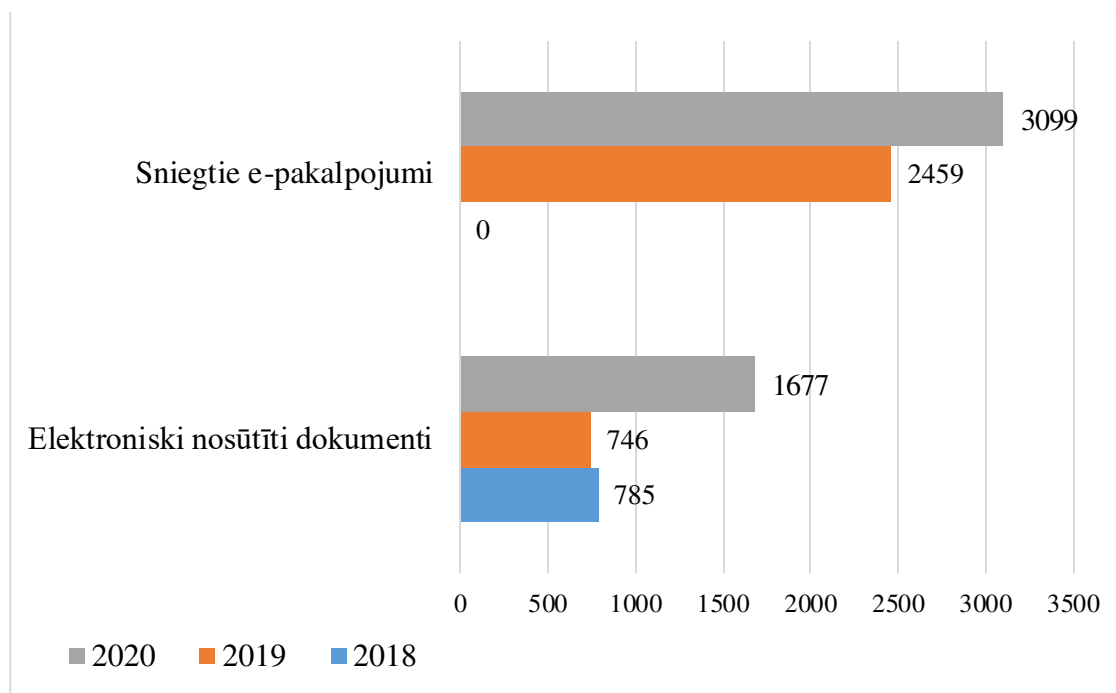
Konsultācijas				E-pakalpojuma izmantošana	Elektroniski nosūtītie dokumenti
Latvija.lv	VID	Elektrum.lv	bankas		
270	168	404	1297	2732	1677

Pēdējos trīs gadus novadā vienoti uzskaitām ar e-pakalpojumiem saistīto bibliotēkārā konsultāciju skaitu, cenšamies piefiksēt to apmeklētāju skaitu, kuri izmanto bibliotēku datorus, lai piekļūtu valsts un pašvaldību e-pakalpojumiem, un to dara patstāvīgi bez bibliotēkārā konsultācijas. Joprojām uzskaitām elektroniski nosūtītos dokumentus.

Protams, šie skaitļi neatspoguļo visus bibliotēkārā sniegtos pakalpojumus. Šeit nav datu par e-veselības, CSDD, VSAA izmantošanu, nav atsevišķi uzskaitītas transporta, kultūras pasākumu

biļešu iegādes un vēl daudzas citas ikdienišķas konsultācijas, piemēram, e-pasta lietošana, sludinājumu ievietošana, dažādu dokumentu noformēšana, viedierīču lietošana utt.

Ārkārtas situācija valstī samazināja bibliotēku apmeklējumu un izsniegumu, bet palielināja sniegto e-pakalpojumu (+26%) un elektroniski nosūtīto dokumentu skaitu (+124%).

Sniegto uzziņu tēmu loks ir plašs. Acīmredzot cilvēki izjūt uzticību bibliotēkām, ir pārliecināti, ka bibliotekārs ir ziņošs visos jautājumos un spēs atrisināt visas viņa problēmas. Bieži vien tiek sniegtas atbildes tīri uz sadzīviskiem jautājumiem, piemēram, kurā datumā XXXX kapos būs Kapusvētki vai Svecīšu vakars; kur pagastā atrast cilvēku, kas ziemā iztīrītu ceļu; kā varētu sazināties ar kapu pārzini u.c. Gada nogalē Lītenes pagasta bibliotēka saņēma interesantu zvanu no kāda Rīgas ziedu veikala - bērnu vainags jānogādā uz bērēm Lītenē, bet vainaga pasūtītāji aizmirsuši norādīt bērnu dienas laiku. Bibliotekārs var visu! Uzzina un nosūta veikalam kapu pārzines telefona numuru, noskaidro bērnu dienas datumu un laiku, un visa problēma ir atrisināta.

Aktuāli ir arī šādi pakalpojumi:

- Apskatīt mašīnai OCTA beigu termiņu
- Regulāri skaitītāju rādījumu nodošana
- Inbox paroles atjaunošana
- Mājdzīvnieku reģistrācija LDC pēc čipošanas (pirmoreiz)
- LDC kritušo/dzimušo mājlopu reģistrācija
- Banku kartes aktivizēšana
- Kontu izdrukas
- TV kartes aktivizēšana
- Nāk ar telefoniem planšetēm, lūdz palīdzību gan skaņas, gan iestatījumu meklēšanā
- Kodu kalkulatori pensionāriem
- Autobusu pienākšanas - atiešanas laiks
- Elektrības līgumu maiņas, skanēšanas piedāvājums
- Alūksnes arhīvs (iesniegums darba stāža pieprasīšanai)

Tematisko uzziņu sagatavošanai visvairāk tiek izmantoti sekojoši resursi:

- Letonikas datu bāze;
- Lursoft laikrakstu bibliotēka www.news.lv;

- Latvija.lv;
- LNB Digitālā bibliotēka, it īpaši daudz periodika.lv.

✓ Bibliotēkas izglītojošā darbība

Bibliotekāri ir ievērojuši, ka apmeklētāji, kuri iepriekš regulāri izmantoja bibliotēkā konsultācijas, lai veiktu biļešu iegādi, maksājumus internetbankā, e-pastā atvērtu rēķinus, kļūst aizvien patstāvīgāki un retāk vērsas pēc palīdzības, jo paši pamazām ir apguvuši šīs prasmes.

Digitālās nedēļas ietvaros **Jaungulbenes pagasta** bibliotēkā 4 interesenti apmeklēja praktisku nodarbību “Darīt digitāli – šodienas nepieciešamība”, kuras laikā, strādājot pie bibliotēkas datoriem, apguva portāla “Latvija.lv” pieejamos resursus.

2020. gadā četras pagastu bibliotēkas izveidoja un īstenoja **pieaugušo neformālās izglītības programmas**:

Litenes pagasta bibliotēka - programma “Iedvesmojies. Apgūsti. Radi” (14 astronomiskās stundas). Rakstot projektu, tika uzklaustas dažāda vecuma iedzīvotāju intereses un vēlmes. Projekts guva lielu atsaucību. Nodarbību dalībnieku skaits bija ierobežots, ne visiem interesentiem bija iespēja apgūt vēl nezināmas iemaņas un prasmes, pilnveidot sevi un attīstīt radošumu. Kopējais iesaistīto dalībnieku skaits - 69, t.sk. sievietes - 62, vīrieši - 7. Dalībnieku iedalījums pēc vecuma - no 7 līdz 80 gadiem. Dalībnieku skaits pēc dzīvesvietām:

64 - no Litenes pagasta

2 - no Stāmerienas pagasta

2 - no Gulbenes

1 - no Lejasciema pagasta

Projekta ietvaros tika īstenotas 3 aktivitātes:

- Smaržīgā pašpalīdzība- aromterapija
- Epoksīda sveķu izstrādājumu meistarklase
- Polimērmāla rotu darināšanas meistarklase

Tirzas pagasta bibliotēka – programma “Dabīgu sejas krēmu, smaržu gatavošana un domu un prāta vadīšana pašizaugsmes veicināšanā” (12 astronomiskās stundas). Tās mērķis: turpināt mūžizglītības iespējas Tirzas pagastā un mazināt iedzīvotāju sociālā stāvokļa atšķirību lauku teritorijā. Realizācijas gaitā notika trīs nodarbības, tikšanās:

- Inese Prisoļkova nodarbība “Domu un prāta vadīšana pašizaugsmes veicināšanai”
- Laura Barinska, SIA Calendula dibinātāja nodarbībā “Smaržu gatavošana”
- Laura Barinska, SIA Calendula dibinātāja nodarbībā “Dabīgu sejas krēmu gatavošana”

Stradu pagasta bibliotēka – programma “Dzīvei krāsas meklējot” (8 astronomiskās stundas). Šī programma paredzēta senioriem (50+), pensionāriem un ilgstošajiem bezdarbniekiem. 4 praktisko nodarbību un 1 semināra laikā dalībniekiem bija iespējams iepazīties ar kanisterapiju, krāsu terapiju, holodinamiku, apmeklēt trīs fizioterapijas nodarbības. Pavisam piedalījās 59 apmeklētāji.

Daukstu pagasta bibliotēka – programma “Tekstila apsveikuma kartiņas” (12 astronomiskās stundas). Četru teorētisko un praktisko nodarbību garumā dalībnieki mācījās tekstila apsveikuma kartiņu veidošanu gan ar filcēšanu, gan izšuvumu, gan tekstilmozaikas tehnikā. Pavisam piedalījās 8 dalībnieki no Daukstu, Beļavas pagastiem un Gulbenes pilsētas.

- ✓ Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Bibliotēkās pieejama novada avīze “Gulbenes Novada Ziņas” un “Dzirkstele”, kā arī pagastu izdevumi, kas vēl tika izdoti.

Pārsvārā tie ir seniori, kuri aizvien biežāk vēršas, lai konsultētos par portālu latvija.lv, vid.lv, e-veselība darbību, rēķinu apskatīšanu e-pastā un internetbankas lietošanu.

Retāk jautā pēc palīdzības, kā atrast pašvaldību dokumentu datu bāzi. To pārsvārā izmanto paši bibliotekāri, lai sniegtu atbildes uz iedzīvotāju jautājumiem vai izpildītu uzziņas.

- ✓ Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

BIS Alise izmanto visas 17 Gulbenes novada pagastu bibliotēkas. BIS izmantošana nav pieejama tikai Lejasciema pagasta bibliotēkas ārējās apkalpošanas punktā Sinolē. Pagastu bibliotēkas aktīvi izmanto **komplektēšanas, cirkulācijas, katalogizācijas, un SBA** moduļus. Tas nozīmē, ka bibliotēkas veido sūtījumus komplektēšanas moduļi, tajos reģistrē jaunieguvumus, līdz ar to veidojas individuālā un summārā resursu uzskaitē. Bibliotēkas pievieno arī seriālizdevumu eksemplārus un izsniedz tos caur cirkulācijas moduļi. Katalogizācijas moduļi pagastu bibliotēkas pārsvārā jaunus bibliogrāfiskos aprakstus MARC formātā neveido, dažas bibliotēkas nelielos apjomos importē aprakstus, izmantojot protokolu Z39.50. Katru dienu Gulbenes novada bibliotēkas sistēmbibliotekārs seko jaunajiem MARC ierakstiem katalogā un veic to rediģēšanu, sevišķu uzmanību pievēršot lokālā 996 MARC lauka aizpildīšanai.

Tabula “BIS ALISE izmantošana”

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Pagastu bibliotē ku skaits	Cik bibliotēka s strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autorizēti lietotāji (2020)	Pasūtīts (Web) eksemplāru (2020)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana		
Gulbenes novads	17	17	x	x	x	243	

Tabula “Autorizētie lietotāji”

	Autorizēti lietotāji (2018)	Autorizēti lietotāji (2019)	Autorizēti lietotāji (2020)	% salīdzinot ar iepr. gadu
Autorizēti lietotāji novadā kopā	1815	2243	2599	+23%; +16 %
Autorizēti lietotāji Gulbenes novada pagastu bibliotēkās	105	176	243	+68%; +38 %

Autorizēto lietotāju skaits 2020.gadā audzis visās Gulbenes novada pagastu bibliotēkās par 38%. To veicināja galvenokārt COVID-19 pandēmijas dēļ ieviestie ierobežojumi valstī. Cilvēkiem,

vairāk uzturoties savās mājāsaimniecībās, parādījās brīvais laiks, ko veltīt grāmatu lasīšanai. Bibliotēkas lasītāji arvien biežāk interesējas par iespēju ne tikai izmantot bibliotēkas elektronisko katalogu, bet arī pārliecinās par autorizēšanās priekšrocībām - iespēju interesējošo izdevumu elektroniski pasūtīt, rezervēt, kā arī prasīt lietošanas termiņa pagarinājumu, par 3TD e-bibliotēkas izmantošanas iespējām. Saviem apmeklētājiem bibliotekāri parāda, kā viņi paši var ērti, attālināti sameklēt sev interesējošo grāmatu un rezervēt to. Kā arī, ja interesējošā grāmata ir atrodama e-bibliotēkā, rosina to lasīt elektroniski.

Izvērstā informācija par informācijas meklēšanu, kā arī rezervēšanas pamācība ikvienam saprotamā valodā pieejama Gulbenes novada bibliotēkas mājas lapā <http://www.gulbenesbiblioteka.lv/lv/pakalpojumi-2/rezerve-sev-gramatu>.

✓ Iekšzemes un starptautiskais SBA

Tabula "SBA rādītāji"

SBA	2018	2019	2020
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	748	744	989
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	167	223	215

Starpbibliotēku abonements tiek izmantots, lai veiksmīgi sagādātu pieprasīto lasāmvielu ikvienam lasītājam. Dažās bibliotēkās palielinājies pieprasījums pēc literatūras krievu valodā (Daukstu, Stāmerienas un Stradu pagastu bibliotēkās). Šī literatūra tiek vesta no Gulbenes novada bibliotēkas, jo krieviski lasošu lasītāju bibliotēkās nav tik daudz, lai komplektētu krājumu. Jau krājumos esošās grāmatas šie lasītāji ir izlasījuši.

Visbiežāk pagastu bibliotēkas SBA izmantoja, ņemot grāmatas no Gulbenes novada bibliotēkas. Retāk pagastu bibliotēkas izmantoja citu pagastu bibliotēku krājumus. Tāpēc 2020.gadā ir samazinājies uz citām pagastu bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits (-4%), bet no citām bibliotēkām saņemto dokumentu skaits ir pieaudzis (+33%).

Daļa SBA pieprasījumu izpildīti pēc literatūras skolotāju pieprasījuma skolēniem literatūras stundām un neklātienē un attālinātajiem studentiem mācībām, daļa ikdienas lietotāju dažādo interešu apmierināšanai.

✓ Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā

Vislielākās problēmas bibliotēku un to pakalpojumu pieejamībā 2020.gadā radīja ārkārtas situācijas valstī un novadā noteiktie ierobežojumi. Periodos 13.marts-9.jūnijs, 28.jūlijs-12.augusts, 9.novembris-31.decembris visas bibliotēkas strādāja tikai darba dienās (pirmdiena-piektdiena). Bibliotekāres centās kaut daļu no sava ikgadējā atvaļinājuma izmantot šajos periodos, lai aktīvi varētu izmantot vasaras mēnešus, realizējot iekavētās projektu un citas plānotās aktivitātes.

Lasītāju bezkontakta apkalpošana notika 88 dienas. 18 dienas bibliotēkas saviem lasītājiem sniedza tikai attālinātos pakalpojumus.

Lai iedzīvotājiem būtu pieejami bibliotēku pamatpakalpojumi, arvien vairāk bibliotēkas veic lasītāju apkalpošanu dzīvesvietās.

Lai kompensētu klātienē pasākumu samazināšanos, bibliotēkas centās lasītājiem piedāvāt attālinātos pasākumus. Šo pakalpojumu vairāk izmantoja jaunākās paaudzes lasītāji.

Pašas bibliotekāres atzīst, ka bibliotēku pakalpojumu izmantošanu varētu veicināt:

- epidemioloģiskās situācijas uzlabošanās valstī,

- vairāk individuālie piedāvājumi,
- literatūras piegāde mājās,
- pasākumu dažādība,
- krājuma dažādošana, papildināšana ar spēlēm un audiogrāmatām.

6. Krājums

✓ Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Daudzas bibliotēkas atzīst, ka jādoma par dažādu galda spēļu iegādi ne tikai bērniem, bet arī pieaugušajiem. Vislielākais spēļu krājums ir Tirzas pagasta bibliotēkā (38), Lizuma un Stradu pagasta Stāžu bibliotēkā (abās skaits ir 31) un Litenes pagasta bibliotēkā (28). Neviena spēle nav iegādāta Galgauskas pagasta bibliotēkai. Pavisam pagastu bibliotēkas 2020.gadā iegādājušās 60 spēles.

Krājumi papildināti, ņemot vērā iedzīvotāju pieprasījumu pēc jaunākās literatūras, kā arī izvērtējot atbilstību vietējās sabiedrības vajadzībām un interesēm. Kā iepriekšējā periodā, tā arī šajā papildus izvērtēta pēdējā laika izdotā nozaru literatūra, iesaistot, attiecīgo nozaru speciālistus, kuri ir arī bibliotēku lietotāji.

Papildinot bibliotēku krājumus, tika pievērsta uzmanība visu lasītāju gaumei (gan patstāvīgo un čaklāko, gan jauno lasītāju). Piemēram, Daukstu pagasta bibliotēkā pirms jauno grāmatu un spēļu iegādes, notiek regulāra konsultēšanās arī ar citām novada bibliotēkām, grāmatnīcām, sekojot līdzī lasītākajām TOP grāmatām bibliotēkās un grāmatnīcās, meklējot atsauksmes sociālajos tīklos, grāmatu blogeru ieteikumus.

Labu papildinājumu bibliotēku krājumiem deva Latvijas Republikas Kultūras ministrijas atbalstītais projekts "Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām".

Grāmatu sadalījums novada bibliotēkām

Bibliotēkas nosaukums	Eksemplāru skaits	Summa EUR
Gulbenes novada bibliotēka	109	1254,03
Beļavas pagasta bibliotēka	24	251,03
Daukstu pagasta bibliotēka	25	219,03
Daukstu pagasta Staru bibliotēka	68	589,01
Druvienas pagasta bibliotēka	23	216,70
Galgauskas pagasta bibliotēka	27	261,24
Jaungulbenes pagasta bibliotēka	44	376,50
Lejasciema pagasta bibliotēka	34	316,55
Lejasciema pagasta bibliotēkas ārējās apkalpošanas punkts "Sinole"	6	57,88
Līgo pagasta bibliotēka	18	170,98
Litenes pagasta bibliotēka	32	302,38
Lizuma pagasta bibliotēka	46	420,44
Rankas pagasta bibliotēka	38	347,33
Rankas pagasta Gaujasrēveļu bibliotēka	30	300,98
Stāmerienas pagasta bibliotēka	9	89,56
Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēka	26	255,39
Stradu pagasta bibliotēka	64	571,85
Stradu pagasta Stāžu bibliotēka	60	546,32
Tirzas pagasta bibliotēka	39	382,51
Kopā	722	6929,71

Kopumā pagastu bibliotēkas šī projekta ietvaros papildināja savus krājumus ar 613 grāmatām par summu 5675,68 EUR.

✓ **informācija par krājuma komplektēšanas politikas dokumentu**

Visas pagastu bibliotēkas 2020.gadā rediģēja un pārstrādāja „Krājuma attīstības koncepcijas” jaunajam laika periodam - 2020.-2024.gadam. Galvenais pagastu bibliotēku komplektēšanas uzdevums – veidot kvalitatīvu, lietotāju pieprasītu krājumu.

✓ **Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums**

Tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2018	2019	2020
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	45367	46618	46591
<i>t. sk. grāmatām</i>	31123	31649	31265
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	4124	4913	4761
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	14244	13656	14432
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastos	3,19	3,35	3,43
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	45367	46618	46591

Finansējums krājuma papildināšanai pagastu bibliotēkās kopumā nedaudz samazinājies - par 0,1%, grāmatu iegādei samazinājies par 1,3%, bērnu grāmatu iegādei samazinājies par 3%, palielinājies finansējums periodikas iegādei par 5,6%.

Kopumā pašvaldības finansējums krājumam 2020.gadā bija labs, attīstību veicinošs.

✓ **Rekatalogizācija**

Gulbenes novada publisko bibliotēku krājumi ir 100% rekatalogizēti.

✓ **Krājuma pārbaude**

Krājuma pārbaude 2020.gadā veikta divās pagastu bibliotēkās: Druvienas un Daukstu pagasta Staru bibliotēkās.

Druvienas pagasta bibliotēkā konstatēts:

- Krājuma uzskaites dokumenti aizpildīti precīzi.
- Veicot inventarizāciju, krājums tika attīrīts no novecojušas nozaru literatūras.
- Pēc inventarizācijas jāveic atlasīto novecojušo iespieddarbu norakstīšana un krājuma sakārtošana.

Daukstu pagasta Staru bibliotēkā konstatēts:

- Krājumā daudziem eksemplāriem bojāti svītrkodi (ar skeneri nenolasa).
- Neprecizitātes izdodot un saņemot eksemplārus BIS ALISE.
- Jāveic krājuma attīrīšana no maz izmantotiem un nolietotiem iespieddarbiem.

✓ Krājuma rādītāji:

Tabula "Krājuma rādītāji"

	2018	2019	2020
Jauniegvumi kopā	12610	12293	11927
<i>t. sk. grāmatas</i>	3804	3789	3993
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1544	906	1351
<i>t. sk. bērniem</i>	688	1005	1175
Izslēgtie dokumenti	14116	12197	10773
Krājuma kopskaits	112858	111528	112682
Grāmatu krājuma apgrozība	0,57	0,58	0,6
Periodisko izdevumu apgrozība	3,0	2,7	2,17

2020. gadā kā prioritāte jauno grāmatu iegādē tika izvirzīta latviešu autoru darbu iegāde, kas arī, kā liecina izniegumu analīze, ir bijuši pieprasītākie lietotāju vidū. 2020.gada lasītāko grāmatu TOP 10 veido tieši Daces Judinas, Dainas Avotiņas, Dzintras Žuravskas un citu latviešu autoru darbi.

Atskaītes periodā dažās bibliotēkās tika turpināts aktīvs darbs pie nozaru literatūras krājumu izvērtēšanas, kas saturā novoco visātrāk. Piemēram, Druvienass pagasta bibliotēkā 2020. gada sākumā no nozaru literatūras krājumiem izņemti un norakstīti vairāki desmiti saturā novecojušu un mazizmantotu iespieddarbu, taču gada beigās, veicot analīzi par krājumu apgrozību, nākas secināt, ka joprojām ir nozares, kuras tiek pieprasītas ļoti maz (piemēram, dabaszinātnes, literatūra par valodniecību un literatūrzinātņi, dzejas krājumi un enciklopēdiskie izdevumi).

Daudzu gadu sadarbība izveidojusies ar Lejasciema iedzīvotājiem, bibliotēkas lietotājiem, kuri dāvina bibliotēkai grāmatas un preses izdevumus, šogad tie bija 17 dāvinātāji

Grāmatu popularizēšanas nolūkā Stāmerienas pagasta bibliotēka lasītājiem organizēja lasīšanas akciju "Grāmatu Bingo". Šajā akcijā pēc noteiktiem kritērijiem bija jāizlasa 12 grāmatas, kuras lasītājs izvēlējās pats. Taču kritēriji bija noteikti tā, lai būtu ne tikai interesanti, bet arī nāktos izvēlēties kādu grāmatu no klasikas, no mazliet piemirstām grāmatām. Šis arī ir viens no veidiem, kā pievērst uzmanību ne tikai jaunākajām grāmatām, bet arī agrāk izdotajām krājumā esošajām grāmatām. Akciju uzsāka 21 lasītājs, līdz galam nonāca 15. Šāda tipa lasīšanas akcijas, tikai ar jau citiem kritērijiem, tiks rīkotas arī turpmāk.

Kopumā pagastu bibliotēkās 2020.gadā grāmatu apgrozība ir nedaudz palielinājusies, tomēr tā joprojām ir vidēja. Grāmatu apgrozība no 0,5-0,8 ir 14 pagastu bibliotēkām, laba, t.i., 0,9 grāmatu apgrozība ir tikai Stradu pagasta bibliotēkā. Bibliotēkas ir mudinātas 2021.gadā analizēt savu krājumu, analizēt savu lasītāju sastāvu un popularizēt krājumu.

Grāmatu apgrozības palielināšanai pagastu bibliotēkas:

- iepērk lietotāju pieprasītās grāmatas;
- izvērtē krājumu;
- popularizē grāmatas bibliotēkā un sociālo tīklu vietnēs.

Visvairāk no nozaru literatūras tiek izmantotas praktiska satura grāmatas (psiholoģija, mājturība, lauksaimniecība).

Novērots, ka lasītāji labprāt izvēlas grāmatas, kuras tikušas ekranizētas, piemēram, Gunars Janovskis "Pilsēta pie upes", Anna Toda "Pirms mūsu tikšanās" u.c. grāmatas.

- ✓ abonētās tiešsaistes datubāzes (t. sk. ar piekļuvi ārpus bibliotēkas telpām)

Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums

Dabubāze	2018	2019	2020
Letonika	1098	1074	705
News	1071	867	323

News.lv tiek izmantota novadpētniecības krājuma papildināšanā. Visām bibliotēkām ir pasūtītas aģenta kartītes, lai regulāri papildinātu novadpētniecības krājumus ar materiāliem no preses, kas nav bibliotēkās pieejama. Lasītājiem tiek piedāvāta iespēja iepazīties ar preses izdevumiem, kuri nav abonēti bibliotēkās (Diena, NRA, tuvāko novadu avīzes).

Minētās datu bāzes regulāri tiek ieteiktas gan individuālās sarunās ar apmeklētājiem, gan popularizētas informatīvajos standos, pagastu pārvaldes mājas lapās un bibliotēku profilos sociālajos tīklos.

- ✓ Krājuma un datubāzu popularizēšana

Dažas grāmatu popularizēšanas metodes:

- izliek jauno grāmatu apskatus bibliotēkās, bibliotēku profilos portālā draugiem.lv un facebook.com;
- izliek atsevišķu nodaļu izstādes (kulinārija, adījumi, floristika, kriminālromāni, novadpētniecības mapes);
- dažas bibliotēkas uz grāmatu muguriņām līmē atšķirības zīmes – fantastika - dzeltens, detektīvi – zaļš, vēsture - sarkans utt.;
- grāmatu plauktu brīvajās vietās, grāmatas novieto ar priekšējo vāku pret lasītāju.

Veiksmīgas ir arī autoriem – jubilāriem veltītās izstādes un izstādes, kas veidotas pēc atslēgas vārdiem (vasara, sniegs, dzimtene, kastanis utt.) grāmatu nosaukumos, tādējādi veicinot arī sen aizmirstu grāmatu izsniegumu.

Lai veicinātu krājuma izsniegšanu, Daukstu pagasta bibliotēkā tika veiksmīgi realizēta akcija “Aklais randiņš ar grāmatu”. Bibliotēkas lasītāja uzdevums bija izlozēt grāmatu lasīšanai, aizpildīt testu un paveikt vienu uzdevumu Valentīna dienā.

Lai iesaistītu bibliotēkas lasītājus, Daukstu pagasta bibliotēka izveidoja un publicēja īsfilmiņu ar čaklāko lasītāju ieteiktajām grāmatinām “Lasītājs iesaka!”.

Arī šajā laika periodā ir aktīva bibliotēku lietotāju interese iegūt materiālus par savu dzimtu, vietējā ciema un novada cilvēkiem, vēsturiskiem notikumiem, izmantojot LNB resursus www.periodika.lv un www.zudusilatvija.lv. Bibliotēku lietotāji novērtēja brīvo pieeju portālam www.periodika.lv. Šo resursu materiāli regulāri tiek izmantoti novadpētniecības materiālu papildināšanā un bibliotēkas tematiskajos pasākumos.

- ✓ Darbs ar parādniekiem

Viena no nepatīkamākajām darba šķautnēm ir parādnieki. Kā atzinušas pagastu bibliotēku vadītājas, efektīvākais grāmatu atgūšanas veids tomēr ir telefoniskie atgādinājumi, uz kuriem parasti atsaucas nekavējoties. Bibliotēkas lasītājiem, kas laikā nenodod grāmatas, tiek sūtīti arī atgādinājumi uz e-pastu. Daļa lasītāju paši ievēro termiņus, zvana vai informē e-pastā, ja nevarēs laikā atnest grāmatas un žurnālus.

Ar pieaugušajiem parādniekiem dažkārt rodas problēmas viņu nāves gadījumā, kad tuvinieki neuzskata par vajadzīgu bibliotēkas grāmatas atdot.

Izmantojam arī BIS ALISE sniegto iespēju - atgādinājumu par kavējumu sūtīt ar e-pasta starpniecību. Ja nav pieejams ne telefona numurs, ne e-pasta adrese, izmantojam sociālos tīklus, šāda komunikācija ir pietiekami veiksmīga.

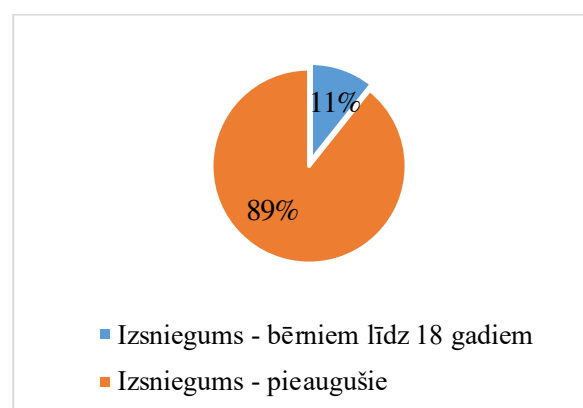
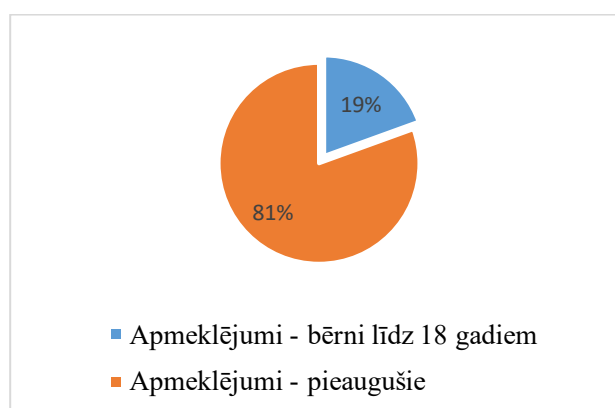
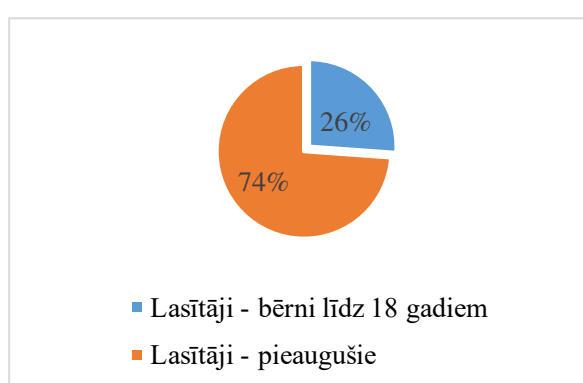
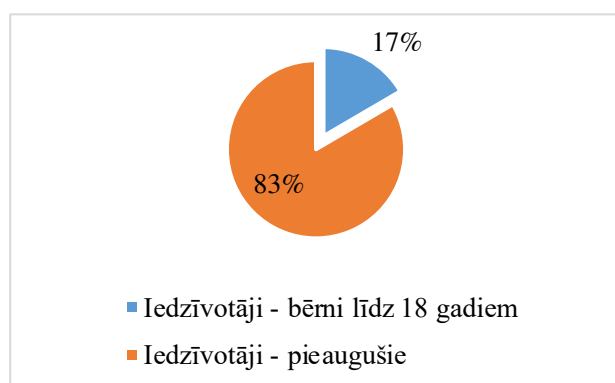
Bezcerīgāk ir atgūt paņemtos dokumentus no lasītājiem, kuri mainījuši dzīvesvietu un devušies strādāt uz ārzemēm. Problēmas sagādā arī bērni, kuri maina skolas.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

✓ Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Galvenā problēma darbā ar bērniem – lasīšanas aktivitātes mazināšanās. Izniegums bērniem gan ir pieaudzis par 8,6%, taču tas neliecina par lasīšanas aktivitātes palielināšanos. Iepriekšējo gadu raksturīgā tendence bija rādītāju samazināšanās tur, kur tiek slēgtas skolas un pirmsskolas izglītības grupiņas, bet pieauga tur, kur šie bērni mācījās. 2020.gadā skolēni daudz mācījās attālināti un izmantoja tās bibliotēkas, kas ir tuvāk dzīvesvietai. Tāpēc ir palielinājies izniegums pagastu bibliotēkās, bet samazinājās Gulbenes novada bibliotēkā. Tabulā ir rādītāji kopā novada pagastu bibliotēkās.

	2018.	2019.	2020.	Saīdinājums ar iepriekšējo gadu %
Lasītāji	1294	1250	1148	-3,5%; -8,2%
Apmeklējumi	18297	17447	10693	-4,7%; -38,8%
Izniegums	9415	10892	11837	+15,6%; +8,6%

Iedzīvotāju proporcionalitāte procentuāli ir izmainījusies, salīdzinot ar 2019.gadu. Iedzīvotāji līdz 18 gadu vecumam novada pagastos 2020.gadā ir 17% (+3%), bet pieaugušie – 83% (-3%). Lasītāju skaita attiecības gan ir saglabājušās tās pašas. Pagastu bibliotēkas bērni 2020.gadā apmeklējuši mazāk, bet lasījuši gan viņi ir aktīvāk.

2020.gadā bibliotēkas bērniem organizēja pasākumus arī attālināti. Piemēram, attālināti Bērnu rīti Līgo pagasta bibliotēkā: “Dosimies dabā kopā ar vecākiem”, “Gatavojamies Lieldienām”, “Ziemassvētkus gaidot”, grāmatu apskati tiešsaistē Lizuma pagasta bibliotēkā.

Sakarā ar to, ka ir uzsākts vidusskolas klašu likvidācijas periods Lizuma un Lejasciema vidusskolās – pāreja uz pamatskolas statusu – šajās skolās mācības pārtrauca daudz skolēni, kuri mācības uzsāka Gulbenes vai citu novadu vidusskolās, tehnikumos. Līdz ar to šajās bibliotēkās samazinājies pusaudžu apmeklējums.

✓ Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija attiecībā uz šo darba virzienu

Pārskata gadā tika konsultētas Gulbenes novada publiskās un skolu bibliotēkas gan telefoniski, gan individuāli uz vietas bibliotēkās par darbu ar bērniem, krājuma izvietojumu un lasītāju datu bāzes papildināšanu. 2020.gadā Gulbenes novada Daukstu pagasta Staru un Rankas pagasta Gaujarēveļu bibliotēkās mainījās darbinieces. Abas pirms aktīvu darba gaitu uzsākšanas, vienu dienu pavadīja Gulbenes bērnu bibliotēkā, lai gūtu pieredzi un ierosmes darbā ar bērniem un bērnu bibliotekārajā apkalpošanā. Vienā seminārā gan publisko, gan izglītības iestāžu bibliotekāriem bija iespēja noklausīties skolotājas Māras Ozolas lekciju “Bērnu, jauniešu rupjības. Kā rīkoties?”.

Bibliotekāres piedalījās arī citu iestāžu organizētajos profesionālās pilnveides pasākumos, piemēram, tiešsaistes diskusija jauniešiem par viltus ziņu atpazīšanu un medijpratību, Zandas Rubenes lekcija “Mūsdienu jaunieši – kādi viņi ir?”, “Idejas radošu nodarbību un darbnīcu organizēšanā dažādos pasākumos”.

Gulbenes novada bērnu bibliotēkas vadītāja nopietni strādāja ar apjomīgo grāmatu sarakstu, kas tika iepirkta Kultūras ministrijas atbalstītajā projektā “Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”. Sarakstā bija patiesi vērtīgas bērniem un skolēniem domātās grāmatas, no kurām daudzas līdz šim nebija nonākušas pagastu bibliotēku plauktos. Aktīvā sadarbībā ar Gulbenes novada bibliotēkas sistēmbibliotekāri tika sagatavots saraksts ar grāmatām, kurām vajadzētu nonākt pie lasītājiem pagastu bibliotēkās.

GNB Bērnu bibliotēka veica arī lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” popularizēšanas un koordinēšanas darbu Gulbenes reģionā un Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensības koordinēšanu.

✓ Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana, jaunieguvumu proporcionalitāte

Kopā pagastu bibliotēkās alternatīvās lietas (spēles, puzzles u.c.) krājumos ir 326, 2020.gadā iegādātas – 60. To, ka svarīgi spēļu klāstu regulāri paplašināt, atzīst visas bibliotēku vadītājas. Nemainīga interese ir par āra lasītavu lielformāta spēlēm. Spēles tiek gan iepirkta, gan pašu veidotas, iesaistot bibliotēkas lietotājus.

Bibliotēkas organizē spēļu turnīrus dažādu vecumu bibliotēkas apmeklētājiem. Tajos iesaistās gan bērni, gan seniori. Tā ir uz izklaidi un socializēšanos vērsta aktivitāte.

✓ Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

Attālinātajā mācību procesā bērni bibliotēku izmantoja, lai meklētu informāciju dažādu projektu vajadzībām, referātu izstrādē, senvārdu izprašanā, lai kopētu un izdrukātu vajadzīgos materiālus. Skolēniem sniegtas dažādas uzziņas, ja tās nepieciešamas mājas darbu sagatavošanai, sniegtas konsultācijas Word lietošanā un failu pievienošanā e-pastā, lai darbu var nosūtīt skolotājiem.

- ✓ Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Nacionālā “Skaļās lasīšanas” sacensība

Jau trešo gadu 5. un 6.klašu skolēni aktīvi iesaistās Skaļās lasīšanas sacensībās. Gulbenes novadā katru gadu aizvien vairāk skolēnu iesaistās šajā sacensībā. Ja pirmajā, 2018.gadā, piedalījās tikai skolēni no četrām novada skolām, tad 2020.g gadā jau astoņas skolas ir aktīvi iesaistījušās un sagatavojušās skolēnus lasīšanai. Tās ir abas Gulbenes skolas, arī Lejasciema un Lizuma vidusskolas, kā arī Sveķu, Rankas, Tirzas un Stāķu pamatskolas.

Gulbenes novada bibliotēkas organizētā vasaras nometne skolēniem “Sekojot pavedieniem 2”

2020.gads bija otrais gads, kad tika organizēta šāda nometne. Nometnē piedalījās 14 bērni no Gulbenes, Balvu un Rīgas novadiem. Nometnes organizēšanā iesaistījās arī Rankas, Litenes, Stāmerienas, Tirzas un Jaungulbenes pagastu bibliotēku vadītājas. Viņas izplānoja maršrutu un aktivitātes sava pagasta teritorijā. Rankā bērni tikās ar grāmatu autori Lindu Kukari-Aldersoni, un piedalījās enkaustikas darbnīcā, Litenē notika filcēšanas darbnīca un bija ekskursija uz Latvijas Armijas virsnieku 1941.gada nometnes vietu, kuru vadīja skolotājs, grāmatas “Kas ir Līdene” autors Jānis Zvaigzne, Jaungulbenē iepazinās ar lauku mājas “Jaunstāmeri” senlietu kolekciju, aitkopības saimniecību “Lauksaimniecības skola 18” un tās radošo saimnieci – bērnu grāmatu autori Ilvu Šimoni, Stāmerienā uzzināja par itāļu rakstnieku, romāna “Gepards” autoru Džuzepi Tomazi di Lampeduzu, kurš dzīvoja Stāmerienas pilī.

Pamatskolas skolēniem kā lieliska vēstures izziņas aktivitāte tika piedāvāts Gulbenes novada bibliotēkas projekts “**Vējaina diena**”. Projekta galvenais mērķis bija saglabāt un atjaunot zināšanas par nesenāku vēsturi, kas ir nozīmīga Latvijas valsts atjaunošanā – Trešo Atmodu. Projekta realizācija notika ciešā sadarbībā ar Gulbenes novada skolu skolēniem un vēstures skolotājiem. Kopumā pasākumus apmeklēja 282 skolēni no 7.-9.klasēm ne tikai no Gulbenes, bet arī no Lizuma un Lejasciema vidusskolām.

Iesaistoties Gulbenes novada bibliotēkas projektā “**Laiks satikties!**”, jaunāko klašu skolēniem Tirzas un Lizuma pagasta bibliotēkās notika 3 tikšanās ar rakstniekiem – Inesi Zanderi, Eviju Gulbi un Lauru Vinogradovu.

Parasti daudz un interesantus pasākumus bērniem organizē Litenes pagasta bibliotēka. Šogad iespēju bija mazāk. Gada sākumā notika **Pasaku stunda** kopā ar Litenes pirmsskolas izglītības iestādes “Āboliņi” bērniem. Un kā jau Žurkas gadā, tad pirmā kopīgi izlasītā grāmatiņa ir par palaidnīgajiem žurkulēniem Koko un Riko. Bērniem nācās uzminēt dažādus pasaku varoņus, palīdzēt Pelnrušķītei ātrāk salasīt zirņus, lai paspētu uz balli pie prinča. Tika zīmēts, krāsots, aplicēts. Sakarā ar ārkārtas situācijas ierobežojumiem nevarēja notikt visas plānotās tematiskās nodarbības. Bet bērni bez grāmatām nepalika! “**Ceļojošās somas**” grāmatiņas aizceļoja uz bērnodārzu un kopā ar audzinātāju tika izlasītas. Gatavojoties kādiem tematiskiem svētkiem bērnodārzā, audzinātājas dažkārt lūdza ieteikt kādas idejas scenārijiem, sameklēt dzejoļus. Litenes pagasta bibliotēkas bērnu grāmatas lasa arī 16 Gulbenes pilsētas 3. pirmsskolas izglītības iestādes “Auseklītis” bērni kopā ar audzinātāju Māriti Cingleri. Bibliotēka piedāvā dažādus uzziņu materiālus gatavojoties grupas nodarbībām.

Galgauskas pagasta bibliotēkai iespēju robežās notiek sadarbība ar PII “Āboliņi” Galgauskas grupiņu, lai bērni gribētu nākt uz bibliotēku arī uzsākot skolas gaitas. Lai viņi zina, ka arī šī bibliotēka ir viņu iespēja. Šī grupiņa 2020. gadā sāka strādāt garākas darbības, līdz ar to

biežāk skolotājas interesējās par bērnu literatūru, to izmantoja. Ņemot vērā šo faktu, gada laikā iegādāta 21 jauna bērnu grāmata (2019.gadā tikai 4).

Rankas pagasta bibliotēkām izveidojusies laba sadarbība ar Rankas pagasta PII “Ābelīte”, noorganizēta **“Ziemassvētku pārsteigumu kaste”** (skatīt šeit: <https://ej.uz/85ep>).

Sadarbojoties ar Gulbīša pamatskolas literatūras skolotāju Jaungulbenes pagasta bibliotēka organizēja vairākus lasīšanas veicināšanas pasākumus, piemēram, literārs pasākums **“Izlasī un uzzīmē pasaku”**, kad 4.-5.klašu skolēni skaļi lasīja kādu no paša izvēlētajām A. Sakses pasakām, pēc tam par šo pasaku veidoja ilustratīvo materiālu un to izvietoja izstādē, radošo darbu neklātienēs konkurss **“Es sveicu Tevi, Latvija”**, kura norises gaitā vecāko klašu audzēkņiem tika dots uzdevums sagatavot un iesūtīt literāru apsveikumu Latvijai dzejas, esejas utt. formā. Skolēniem nolasīti literatūras apskati “Iemīli dzeju”, “Satiec savu grāmatu”, “Lasi un vērtē”. 16 bērni un pusaudži iesaistījās mērķprogrammas “Bērnu/jauniešu un vecāku žūrija 2020” aktivitātēs.

Tikai pozitīvas atsauksmes ieguva bērnu auditorijai organizētā Dzejas dienu pēcpusdiena **“Dzeja skan zem Glikas ozoliem”**. Šoreiz bērnu mīļāko autoru dzejas lasījumi pašu sniegtā izskanēja Alūksnes pils parkā, līdztekus tam brauciena dalībniekiem bija iespēja apmeklēt arī Bībeles muzeju un dabas muzeju “Vides labirinti”.

Lai popularizētu grāmatas, Daukstu pagasta bibliotēkā tika veidotas klātienē apskatāmās tematiskās grāmatu izstādes, čaklo lasītāju ieteiktā literatūra un arī **virtuālā grāmatu izstāde – video**. Šādas virtuālās izstādes noteikti tiks veidotas biežāk arī 2021. gadā.

Bērnu un jauniešu pieprasītāko grāmatu TOP 2020 Daukstu pagasta bibliotēkā

Pirmsskolas vecuma bērni	Sākumskolas vecuma bērni	Pusaudži un jaunieši
Ziemanis Ilmārs “Gadalaiki”	Cielēna Māra “Teo un Mūmīte”	Makmanusa Kārena M. “Kāds no mums melo”
Žutaute Lina visas “Kika Mika” sērijas grāmatas	Rūmnieks Valdis “Murjāņu pasakas”	Eivjārda Viktorija “Stikla zobens”
<ul style="list-style-type: none"> • Piesaista košās un bagātīgās ilustrācijas • Piesaista sižets – atpazīstams, domāšanu rosinošs – Kas varētu būt tālāk? • Vecāku atzinība – ērti lasīt priekšā, jo stāstiņi ir īsi 	<ul style="list-style-type: none"> • Izvēlas skolotāju ieteiktās autoru grāmatas • Piesaista īss sižets • Lai ir komiskas situācijas • Nozīme ilustrācijām 	<ul style="list-style-type: none"> • Draugu, paziņu ieteiktās grāmatas • Aizrauj sižets, negaidīti pavērsieni • Pozitīvi, ka pēc šo grāmatu izlasīšanas svarīgs bija arī bibliotekāres viedoklis

✓ **Sadarbība ar izglītības iestādēm “Kompetenču pieejas mācību saturā (Skola2030)” ietvaros**

Lizuma pagasta bibliotēkā izveidojusies laba un veiksmīga sadarbība ar PII “Kastanītis” metodiskā darba vadītāju Daci Eihmani. Bibliotekāre uzklausa viņas vēlmes, tēmas un piemeklē attiecīgas tematikas grāmatas “Grāmatu grozam”.

Beļavas, Galgauskas un Litenes pagasta bibliotēkas organizē izglītojošus pasākumus saistībā ar mācību procesā izvirzīto mēneša tēmu PII “Ābolīši” bērniem.

Dažādu projektu un referātu izstrādei skolēni jebkurā pagasta bibliotēkā var saņemt bibliotekāra konsultācijas un praktisku palīdzību nepieciešamo materiālu atrašanā, var izmantot gan novadpētniecības materiālu krājumus, gan pieejamo uzziņu literatūru, dažādas tematiskās mapes, kā arī bibliotēkās pieejamās datu bāzes: Lursoft Laikrakstu bibliotēka un Letonika. Visas datu bāzes

un tajās pieejamie resursi tiek popularizēti un ieteikti gan individuālās sarunās, gan tiekoties ar klašu kolektīviem un skolotājiem. Tiekoties ar skolotājiem, tika skaidrotas attālinātās piekļuves iespējas datu bāzei Letonika. lv un izsniegtas lietošanas paroles.

Veicot bērnu literatūras krājumu komplektēšanu, lielāka vērība tiek pievērsta tās literatūras iegādei, kura ir ietverta skolu mācību programmās.

- ✓ **Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums**

Darbā ar bērniem un jauniešiem galvenie sadarbības partneri ir **skolas, pirmsskolas izglītības iestādes un jauniešu centri**. Kopīgi tiek organizēti pasākumi, uz skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm sūtītas grāmatu kopas.

Sadarbība veidojas arī ar blakus novadu skolām. Piemēram, Gaujasrēveļu bibliotēkai ir izveidojusies sadarbība ar Jaunpiebalgas vidusskolas bibliotēku. Jaunpiebalgas vidusskola lūdza audzēkņiem, kuri dzīvo Rankas pagastā, saņemt mācību grāmatas Gaujasrēveļu bibliotēkā. Bibliotekārei savukārt tā ir iespēja no jauna iepazīstināt jauniešus ar bibliotēkas jaunumiem, parunāties par to, ko viņi vēlētos bibliotēkā redzēt, lai tā viņus ieinteresētu.

Ļoti laba sadarbība pagastu bibliotēkām ir izveidojusies ar Pirmsskolas izglītības iestādēm. Piemērus skatīt iepriekšējās sadaļās.

- ✓ **Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā**

Gulbenes novada bibliotēkā ir licencēta 36 stundu pieaugušo izglītības programma “Bibliotēkā darba pamatzināšanas”, kurā ir iekļauts arī darbs ar bērniem. 2020.gadā Gulbenes novada Daukstu pagasta Staru un Rankas pagasta Gaujasrēveļu bibliotēkās mainījās darbinieces. Abas pirms aktīvu darba gaitu uzsākšanas, vienu dienu pavadīja Gulbenes bērnu bibliotēkā, lai gūtu pieredzi un ierosmes darbā ar bērniem un bērnu bibliotēkārājā apkalpošanā.

Gan publisko, gan izglītības iestāžu bibliotekāriem bija iespēja noklausīties skolotājas Māras Ozolas lekciju “Bērnu, jauniešu rupjības. Kā rīkoties?”.

Bibliotekāres piedalījās arī citu iestāžu organizētajos profesionālās pilnveides pasākumos, piemēram, tiešsaistes diskusija jauniešiem par viltus ziņu atpazīšanu un medijpratību, Zandas Rubenes lekcija “Mūsdienu jaunieši – kādi viņi ir?”, “Idejas radošu nodarbību un darbnīcu organizēšanā dažādos pasākumos”.

- ✓ **Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi**

2020.gadā problēma bija **bibliotēku neapmeklēšana**. Visticamāk, 2020.gadā tas ir noticis saistībā ar pandēmiju. Sākumskolas vecuma bērni bibliotēkas apmeklē tikai kopā ar vecākiem vai ar savu bērnudārza grupiņu, cenšas ilgi neuzkavēties. Protams, ir samazinājies gan izsniegums, gan apmeklējums. Tiek mēģināts piedāvāt pakalpojumus attālināti, taču apzināties, ka skolēniem jau tā ļoti ilgs laiks ir jāpavada pie viedierīcēm. Lizuma pagasta bibliotēka organizēja grāmatu apskatus skolēniem ZOOM platformā. Gaujasrēveļu bibliotēka uzsāka darbu sestdienās un laikā, kad to drīkstēja, organizēja dažādas darbnīcas – enkaustikas, Ziemassvētku kartiņu, vainagu darbnīcas, darbojoties vairāk individuāli nevis grupās. Risinājums - normālās, ierastās dzīves bez ierobežojumiem atsākšanās.

Līgo pagasta bibliotēka organizēja vairākas attālinātās nodarbības ģimenēm ar bērniem:

- ✓ Dosimies dabā kopā ar vecākiem;
- ✓ Gatavosimies Liendienām;
- ✓ Ziemassvētkus gaidot.

Tās bija attālinātas bērnu rīta aktivitātēs pirmsskolas vecuma bērniem kopā ar brāļiem un māsām, vecākiem. “Ziemassvētku brīnumu gaidot” bibliotēka kopā ar kultūras namu aicināja pagasta iedzīvotāji mājās pagatavot Ziemassvētku apsveikumus un atnest uz bibliotēku, lai varētu apsveikt Ziemassvētkos pagasta seniorus. Šim aicinājumam atsaucās arī 5 skolēnu ģimenes. Mazajiem lasītājiem uz Ziemassvētkiem tika sagatavots apsveikums, grāmata un uzdevumi, lai interesantāks būtu svētku gaidīšanas prieks.

Vasarā bērniem bija iespēja izmantot bibliotēku āra lasītavas galda spēlēm, izmantot lielās āra spēles. Bibliotēkās iegādātas spēles, lai attīstītu sīko motoriku, trenētu mazos pirkstiņus, vienlaikus stimulējot runas centru un domāšanu, palīdzot valodas attīstībai.

8. Novadpētniecība

✓ Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

Ja valstī noteiktie ierobežojumi sakarā ar Covid-19 vīrusu ieviesa daudz ne tik pozitīvu korekciju bibliotēku darbā, tad darbā ar novadpētniecības materiāliem šie ierobežojumi devuši vairāk plusu nekā mīnusu. Tādēļ pārskata periodā tika pievērsta īpaša uzmanība **novadpētniecības datu bāzes papildināšanai**.

Slēgto skolu materiāli. Pagastu bibliotēkas pētīja, sistematizēja no skolām iegūtos novadpētniecības materiālus. Šis bija liels darbs Litenes, Beļavas, Stradu, Ligo un Stāmerienas pagastu abām bibliotēkām. Ieskenētas unikālas fotogrāfijas no Tāļivalža Laugaļa foto albūma par 568. Litenes pamatskolas mazpulcēnu darbību.

Māju stāsti. Turpinājās iesāktais darbs pie Mājas stāstu vākšanas un apkopošanas. Piemēram, Litenes pagasta bibliotekāre uzklaušīja un apkopoja vēl 7 māju stāstus. Sadarbībā ar novadpētnieku, litenieti J. Zvaigzni turpinājās darbs pie grāmatas “Noplūkt nātras” informācijas materiālu apkopošanas. Notika ekspedīcijas uz Litenes pagasta “Sprukuļu”, “Jaunsprukuļu” mājām. Ekspedīcijas uz pamestajām mājvietām organizēja arī Ligo pagasta bibliotēka.

Sadarbība. Lizuma pagasta bibliotēka kopīgi ar Lizuma vidusskolas Novadpētniecības muzeja darbiniecēm sāka pārskatīt abās iestādēs pieejamos datus par Lizuma personību Vili Zvaigznīti, jo ģeologs Juris Zaķis šobrīd veic izpēti darbu par viņu ar domu rakstīt grāmatu.

✓ Novadpētniecības krājums

✓ komplektēšana, ietverto materiālu veidi

Jau daudzu gadu garumā bibliotēkās tiek nopietni strādāts pie novadpētniecības materiālu krājuma veidošanas. Tas sastāv no fotoattēliem, atmiņu stāstījumu pierakstiem, laikrakstu un žurnālu materiāliem par sava pagasta vēsturi, ekonomisko un kultūras dzīvi, ievērojamiem pagastu novadniekiem. Iespēju robežās ir savākta un apkopota arī ar mūsu novadu saistītā folklorā: teikas un ticējumi. Krājumu papildināšanai un jaunas informācijas iegūšanai ļoti noder Latvijas Nacionālās bibliotēkas resursi (Periodika.lv, Zudusī Latvija). Daudz tiek izmantota Lursoft laikrakstu datu bāze, lai iegūtu rakstus no laikrakstiem, kas nav bibliotēku krājumos. Kā jaunums ir tas, ka pagastu bibliotēku krājumos sāk parādīties arī atmiņu audio ieraksti, video. Elektroniskajā novadpētniecības datu bāzē tiek aprakstīti ne tikai materiāli, kas atrodas bibliotēkā, bet arī zudušās mājvietas.

Pārskata periodā Galgauskas pagasta bibliotēkas novadpētniecības krājums papildinājies ar nozīmīgām senām fotogrāfijām no kādreiz Galgauskā dzīvojošās Mengdenes dzimtas. Vācu valodas tekstus zem fotogrāfijām palīdzējusi iztulkot Gulbenes novada bibliotēkas novadpētniecības speciāliste Inese.

Jaungulbenes pagasta bibliotekāre, apmeklējot 6 mikrorajona attālākās viensētas, pierakstījusi to iedzīvotāju stāstījumus par māju un dzimtu vēsturi. Ar mērķi šodienu fiksēt kā vēsturisku liecību nākotnei, tika turpināta ekspedīciju organizēšana bibliotēkas apkalpes teritorijā, lai fotogrāfiju veidā uzkrātu informāciju par tajā esošajām iestāžu ēkām, viensētām un daudzdzīvokļu namiem. Šādi iegūtas 56 fotogrāfijas. Daļa no tā izlikta arī plašākai apskatei ekspozīcijā “Jaungulbenes pagasts fotogrāfijās”. Ar mērķi perspektīvā veidot tūristiem pieejamu materiālu ekspozīciju bijušajā Jaungulbenes muižas siernīcas ēkā atlasīti tēmai atbilstoši materiāli no bibliotēkas novadpētniecības krājumiem, apzināti pienotavas bijušie darbinieki un pierakstīti 3 atmiņu stāstījumi par darbu uzņēmumā padomju gados.

Stradu pagasta bibliotekāre no digitālās kolekcijas www.periodika.lv atlasīja un izdrukāja 76 rakstus par Stradu pagastu, iedzīvotājiem, kultūras dzīvi. Izgatavotas fotogrāfijas, kas papildinās

novadpētniecības materiālu krājumu. Sistematizēti un sagatavoti aprakstīšanai materiāli par Stradu pamatskolas vēsturi.

✓ krājuma organizācija un glabāšana

Ierakstu skaits Gulbenes novada bibliotēkas Novadpētniecības datu bāzē

	2018.	2019.	2020.
Gulbenes novada bibliotēka	1478	1541	1685
Pagastu bibliotēkas	660	1002	1153
Kopā	2138	2543	2838

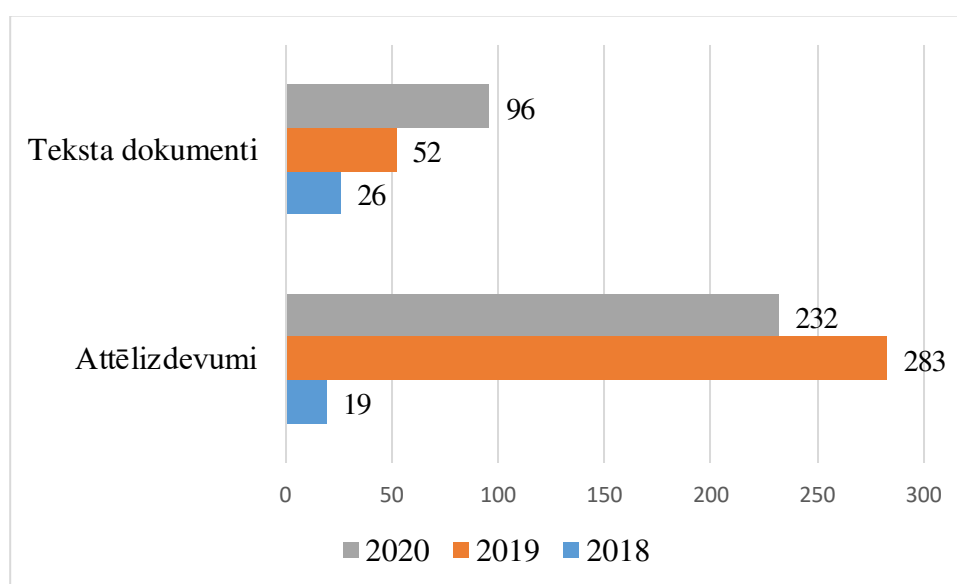
✓ digitalizācija, digitālie resursi un to veidošana

Arī pagastu bibliotēkas iesaistījušās novadpētniecības materiālu digitalizēšanā, piemēram, Lizuma pagasta bibliotēka digitalizējusi fotogrāfijas, diplomus, pateicības, rokrakstus, Druvienas un Stāmerienas pagasta bibliotēkas – fotogrāfijas. Šo materiālu apraksti atrodami novadpētniecības datu bāzē.

2020. gadā Stāmerienas pagasta bibliotēkā ir ieguldīts samērā nopietns darbs pie fotogrāfiju, dokumentu digitalizācijas. Veikti 120 ieraksti novadpētniecības datubāzē. No tiem 102 ierakstiem sagatavotas un pievienotas anotācijas fotogrāfiju vai drukāta formāta dokumentu veidā. Pavisam ieskenētas un sagatavotas pievienošanai ierakstiem datubāzē ir 204 fotogrāfijas. Digitalizēti 66 teksta dokumenti.

Digitalizācija pagastu bibliotēkās

	2018	2019	2020
Attēlizdevumi	19	283	232
Teksta dokumenti	26	52	96

Lai turpinātu popularizēt novadpētniecības krājumu tika veidotas virtuālās izstādes sociālajos tīklos.

✓ krājuma kvalitātes, aktualitātes, attīstības novērtējums. Izmantojums

Attiecībā uz tematisko novadpētniecības mapju izmantošanu – cilvēki labprāt nāk un pēta materiālus paši, attiecīgi skenējot vai fotografējot pēc nepieciešamības. Daudzi no senākajiem rakstiem ir skatāmi LNB Digitālajā bibliotēkā, ko bibliotēkas piedāvā saviem lasītājiem. Daudzi materiāli no mapēm tiek skenēti un nosūtīti uz lietotāju e-pastiem.

Pārskata periodā bibliotēkas veidoja **virtuālās izstādes** bibliotēku facebook.lv profilos. Piemēram, Druvienas pagasta bibliotēka Bibliotēku nedēļā apkopoja bibliotēkas vēsturi turpinājumos - <https://ej.uz/jf53>, <https://ej.uz/2x2m> . Novadnieka Jāņa Poruka Ziemassvētku pastkaršu izstādi – <https://ej.uz/te43> .

“Izzinošas ekspedīcijas 2020”, Gulbenes novada bibliotēkas projekts. Maršrutu organizēšanā, objektu izvēlē iesaistījās arī pagastu bibliotēkas. 2020.gadā tās bija Rankas, Stāmerienas, Jaungulbenes pagastu bibliotēkas.

Virtuālais konkurss “Bibliotēku nedēļas uzdevumi katrai dienai”. Tie bija 5 virtuāli jautājumi par Līgo pagastu, skolu, novadniekiem un ievērojamām pagasta vietām.

Uzziņas. Biežāk izmantotie uzziņu avoti: Gulbenes novada bibliotēkas Novadpētniecības datu bāze, LNB Digitālā bibliotēka, LNB katalogi (lielākoties Nacionālās bibliogrāfijas) un abonētās datu bāzes (news.lv, letonika.lv). Uzziņu avoti ir apjomīgi, kas ar profesionālām bibliotekārajām zināšanām ļauj kvalitatīvi izpildīt uzziņas. Lielākās uzziņas - Vējdzirnavas Gulbenes novadā, maģistra darbs, materiālu apzināšanā un vākšanā iesaistītas visas pagastu bibliotēkas; Galgauskas Sv. Jāņa Kristītāja pareizticīgā baznīca, televīzijas kanāla RETV žurnālistei.

Apkopotie materiāli tiek izmantoti izstāžu veidošanā un pasākumos bērniem, ja tas tematiski sasaucas.

✓ Novadpētniecības darba popularizēšana

Virtuālās izstādes sociālajos tīklos - “Vēstures lappuses pārļapojot - Siltā skolai 145”, “Paldies Jums, Siltā skolas skolotāji!”, “Atmiņas par mūsu sirmo skolu!”

Dzejas dienas pasākumā “Sirds valodā runājo” Lejasciema pagasta bibliotēkā apmeklētāji iepazīna novadnieku Irīsas Puidzes un Romāna Čaupala dzeju. R.Čaupals prezentēja izdotos 2 dzejoļu krājumus - “Dzeja”, ‘...raksti smiltīs’. Par muzikālo priekšnesumu rūpējās Inga Deigele.

Lizuma pagasta bibliotēka Facebook profilā Bibliotēkas nedēļas ietvaros bija ievietojuši **izzinošu ierakstu** par visiem bibliotekāriem, kuri ir strādājuši Lizuma pagasta bibliotēkā. Starptautiskajā fotogrāfiju dienā (19.augustā) ievietoja dažas skenētas fotogrāfijas no bibliotēkas novadpētniecības materiālu krājuma un šis ieraksts guva ļoti lielu atsaucību cilvēku vidū. Pateicoties šim ierakstam, tika atpazīti daži cilvēki fotogrāfijā, kuru vārdus iepriekš nezinājām.

Ļoti sirsnīga izvēršanās Daukstu pagasta Staru bibliotēkas organizētā **atmiņu pēcpusdiena** ar ilggadējo Staru pastnieci Ainu Oļļu.

✓ Sadarbība novadpētniecības jomā

2020. gadā Gulbenes novada pagastu bibliotekārēm notika plaša sadarbība ar Gulbenes novada bibliotēku. Sadarbībā ar Gulbenes novada Tirzas, Stāmerienas, Jaungulbenes un Rankas pagastu bibliotekārēm tika izstrādāti maršruti ekspedīcijām projektam “Izzinošas ekspedīcijas Gulbenes novadā”.

Lizuma pagasta bibliotēka kopīgi ar Lizuma vidusskolas Novadpētniecības muzeja darbiniecēm sāka pārskatīt abās iestādēs pieejamos datus par Lizuma personību Vili Zvaigznīti, jo ģeologs Juris Zaķis šobrīd veic izpēti darbu par viņu ar domu rakstīt grāmatu.

Līgo pagasta bibliotēka sadarbojās ar pagasta jauniešu iniciatīvu grupu projekta "Iešūpojies vēsturē" izstrādē. Bibliotekāre apkopoja faktus par pagasta vēsturi un izveidoja īsus aprakstus.

✓ Jauninājumi novadpētniecības darbā

Virtuālās izstādes.

Lai iespēja paveikto redzēt būtu visiem interesentiem, piemēram, Stāmerienas pagasta bibliotēka izveidoja 6 virtuālās izstādes sociālajos tīklos ar materiāliem no novadpētniecības krājuma:

Nosaukums	Foto skaits
Mūsu novadnieki – Leons Āboliņš	14
Skolotāja Bronislava Artemjeva	6
Skola Stāmerienā 1845 - 2019	7
Stāmerienas skolas skolotāji	17
Stāmerienas ciems un sovhoza laiki	15
Darbaudzināšana skolā 20.gs.	9

Pēc daudziem skatījumiem un komentāriem ir saprotams, ka šādi izvietota informācija cilvēkus ļoti uzrunā un ir saistoša.

Virtuālas novadpētniecības materiālu izstādes veidoja arī Līgo, Lizuma, Druvienas, Beļavas u.c. bibliotēkas.

✓ Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi

Vislielākā problēma – straujais laika ritums. To, kas nokavēts, atgūt ir grūti un pat neiespējami. Šis darbs prasa daudz laika un iedziļināšanos, kā arī ir nebeidzams un mūžīgi papildināms, jo visu laiku klāt nāk jauna informācija.

Lai kvalitatīvi veiktu novadpētniecības darbu, nevar mēģināt apvienot vairākus darbus vienlaicīgi, jo tas novērš uzmanību un tiek pieļautas kļūdas.

9. Projekti

Tabula "Projektu apkopojums"

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts
1.	Rakstnieks laukos	VKKF	900 Eur	Projektā sadarbojas divas pagastu bibliotēkas – Lizuma un Druvienas pagastu bibliotēkas. Paredzētas 6 tikšanās reizes ar dažādiem rakstniekiem (2 pasākumi vienā dienā – pirmais pasākums Druvienā, otrais – Lizumā).
2.	Laiks satikties	VKKF		Gulbenes novada bibliotēkas projekts sadarbībā Tirzas pagasta bibliotēku. Tikšanās ar bērnu grāmatu autorēm: Eviju Gulbi, Inesi Zanderi
3.	Dzīvei krāsas meklējot	Gulbenes novada pašvaldība	425 EUR	Programmu 8 astronomisko stundu garumā īstenoja Gulbenes novada bibliotēkas struktūrvienība "Stradu pagasta bibliotēka". Šī programma paredzēta senioriem (50+), pensionāriem un ilgstošajiem bezdarbniekiem. 4 praktisko nodarbību un 1 semināra laikā dalībniekiem bija iespējams iepazīties ar kanisterapiju, krāsu terapiju, holodīnamiku, fizioterapiju.
4.	Dabīgu sejas krēmu, smaržu gatavošana un domu un prāta vadīšana pašizaugsmes veicināšanā	Gulbenes novada pašvaldība	700 EUR	Programmu 12 astronomisko stundu garumā īstenoja Gulbenes novada bibliotēkas struktūrvienība "Tirzas pagasta bibliotēka". Tās mērķis: turpināt mūžizglītības iespējas Tirzas pagastā un mazināt iedzīvotāju sociālā stāvokļa atšķirību lauku teritorijā.
5.	Tekstila apsveikuma kartiņas	Gulbenes novada pašvaldība	240 EUR	Programmu 12 astronomisko stundu garumā īstenoja Gulbenes novada bibliotēkas struktūrvienība "Daukstu pagasta bibliotēka". Četrus teorētisko un

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts
				6.praktisko nodarbību garumā dalībnieki mācījās tekstila apsveikuma kartiņu veidošanu gan ar filcēšanu, gan izšuvumu, gan tekstilmozaīkas tehnikā.
6.	Iedvesmojies. Apgūsti. Radi	Gulbenes novada pašvaldība	700 EUR	Programmu 14 astronomisko stundu garumā īstenoja Gulbenes novada bibliotēkas struktūrvienība "Litenes pagasta bibliotēka". Interesentiem bija iespēja iemācīties pagatavot rotas un apsveikumus no polimērmāla, radīt krūzīšu paliktņus, piekariņus, izmantojot epoksīda sveķus un dabas materiālus. Aromterapijas laikā varēja uzzināt ko vairāk par augu spēku izmantošanu dziedniecisko nolūkos, kā arī piedalīties radošā smaržu izgatavošanas darbnīcā.

✓ Projektu apraksts

Pārskata periodā turpinājās 2019. gadā aizsāktais projekts **“Rakstnieks laukos”** un notika tikšanās reizes ar rakstniekiem: Ingu Ābeli, Andri Akmentiņu, Osvaldu Zebri, Ingu Baueri un Ingu Žoludi. Uz šīm tikšanās reizēm Druvienas un Lizuma pagastu bibliotēkas uzaicināja rakstniekus, kuri uzrunā savus lasītājus tieši un atklāti, runā par pagātnes notikumiem, par mūsdienu problēmām un aktualitātēm, iedziļinoties cilvēku dzīvesstāstos un vēsturē.

Projekta **“Laiks satikties!”** ietvaros Gulbenes novada, Tirzas pagasta un Lizuma pagasta bibliotēkās viesojās dažādi bērniem ļoti iemīļoti rakstnieki: Inese Zandere, Evija Gulbe un Laura Vinogradova.

„Dabīgu sejas krēmu, smaržu gatavošana un domu un prātu vadīšana pašizaugsmes veicināšanā”. Mācību programmu 12 astronomisko stundu garumā īstenoja Tirzas pagasta bibliotēka. Programmas laikā dalībnieki varēja piedalīties lekcijā “Kā vadīt domas un prātu”, savukārt praktiskajās nodarbībās tika gūtas iemaņas sejas krēma un smaržu gatavošanā.

„Tekstila apsveikuma kartiņas”. Programmu 12 astronomisko stundu garumā īstenoja Daukstu pagasta bibliotēka. Četru teorētisko un praktisko nodarbību garumā dalībnieki mācījās tekstila apsveikuma kartiņu veidošanu gan ar filcēšanu, gan izšuvumu, gan tekstilmozaīkas tehnikā.

„Dzīvei krāsas meklējot”. Programmu 8 astronomisko stundu garumā īstenoja Stradu pagasta bibliotēka. Šī programma paredzēta senioriem (50+), pensionāriem un ilgstošajiem bezdarbniekiem. 4 praktisko nodarbību un 1 semināra laikā dalībniekiem bija iespēja socializēties un iepazīties ar sava vecuma cilvēkiem, dalīties ar savām sajūtām un pārdomām par dzīvi, iedrošināt vienu otru nepalikt mājās, meklēt veidus, kā justies līdzvērtīgam un noderīgam sabiedrībai, sev un tuviniekiem. Nodarībās izmantoja kanisterapiju, krāsu terapiju, holodinamiku, fizioterapiju.

„Iedvesmojies. Apgūsti. Radi”. Programmu 14 astronomisko stundu garumā īstenoja Litenes pagasta bibliotēka. Interesentiem bija iespēja iemācīties pagatavot rotas un apsveikumus no polimērmāla, radīt krūzīšu paliktņus, piekariņus, izmantojot epoksīda sveķus un dabas materiālus. Savukārt aromterapijas laikā varēja uzzināt ko vairāk par augu spēka izmantošanu dziednieciskos nolūkos, kā arī piedalīties radošā smaržu izgatavošanas darbnīcā.

Druvienas pagasta bibliotēka sadarbībā ar Latvisko dzīvesziņas centru īstenoja projektu **“Atmiņu lietus”** – dzīves kvalitātes uzlabošana pensijas vecuma cilvēkiem. Notika vairākas aktivitātes Druvienas pagasta senioriem, tikšanās ar dārzkopības speciālisti Ingrīdu Puķīti, atmiņu stunda un zīmēšanas nodarbība Druvienas vecajā skolā–muzejā, ekskursija, zīmēšanas nodarbība.

Vairākas pagastu un skolu bibliotēkas piedalījās arī LR Kultūras ministrijas un Latvijas Nacionālās bibliotēkas finansētajā Bērnu literatūras centra lasīšanas veicināšanas programmā **Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2020** (skatīt tabulu).

Nr.p.k.	Pagastu bibliotēkas	Dalībnieku skaits
1	Lizuma pagasta bibliotēka – Atbalsta bibliotēka	7
2	Gulbenes bērnu bibliotēka	30
3	Jaungulbenes pagasta bibliotēka	17
4	Stradu pagasta Stāķu bibliotēka	77
5	Lejasciema pagasta bibliotēka	20
6	Tirzas pagasta bibliotēka	62
7	Beļavas pagasta bibliotēka	30
8	Daukstu pagasta Staru bibliotēka	20

✓ Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem

2020.gadā projektu realizāciju ietekmēja martā izsludinātie ārkārtas situācijas ierobežojumi, vajadzēja prasīt projektu realizācijas termiņu pagarinājumu, daudzas aktivitātes vajadzēja pārcelt. Bet visi plānotie pasākumi tika veiksmīgi realizēti, pateicoties bibliotekāru spējai strādāt ārkārtas situācijās un ātrai reakcijai. Ir liels gandarījums par paveikto un iedzīvotājiem nodrošināto iespēju tikt ar rakstniekiem klātienē.

Prieks par to, ka arvien vairāk pagastu bibliotēku vadītājas iedrošinās startēt projektu konkursos patstāvīgi.

10. Publicitāte

- ✓ Bibliotēku tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

Sabiedrības informēšana par bibliotēkās pieejamajiem pakalpojumiem un jaunumiem pārsvarā notiek, izliekot informāciju publiski pieejamās vietās netālu no bibliotēkas vai pagasta centrā. Par visiedarbīgāko informācijas formu bibliotekāres atzinušas individuālu sarunu, tikšanos ar lasītāju. Līgo, Daukstu, Rankas pagastā joprojām regulāri notiek iestāžu vadītāju ikmēneša sanāksmes, kur arī bibliotēkas informē par savām aktivitātēm.

Pagastu bibliotēku vadītāji informāciju par aktivitātēm bibliotēkās regulāri iesniedz Gulbenes novada bibliotēkas sabiedrisko attiecību speciālistei, kura tālāk to nosūta ievietošanai novada laikrakstos: „Dzirkstele”, „Gulbenes Novada Ziņas”, Gulbenes novada mājas lapā. Šī informācija tiek ievietota arī Gulbenes novada bibliotēkas mājas lapā sadaļā “Novada bibliotēkas/Pasākumu kalendārs”.

Divas bibliotēkas – Līgo un Lizuma pagastu bibliotēkas regulāri veido savu bibliotēku informatīvas lapas, ko izplata savā teritorijā kopā ar „Gulbenes Novada Ziņām”.

Bibliotēkas tēls veidojas arī praktiskajā ikdienas darbā. Ja savam apmeklētājam spējam piedāvāt viņu interesējošo lasāmvielu un pakalpojumu, ja viņš laipni un izsmelīgi saņems to informāciju, ko vēlas – cilvēks aizies ar pozitīvām emocijām, un gan pats, visticamāk, nāks atkal, gan ieteiks to darīt arī citiem.

Kā liecina aizvadītajā gadā paustās iedzīvotāju atsauksmes, cilvēki ir ļoti priecīgi, ka laikā, kad lauku teritorijā iestāžu un organizāciju skaits nemitīgi samazinās un ilgu laiku pagastu pārvaldes bija slēgtas, tomēr ir tāda vieta kā bibliotēka, kur var saņemt ne tikai šai iestādei atbilstošos bibliotekāros pakalpojumus, bet arī palūgt praktisku palīdzību, piemēram, maksājumu veikšanā, saziņā ar valsts un pašvaldības iestādēm, īsziņu nosūtīšanā, iesniegumu pareizā noformēšanā, apsveikuma teksta sagatavošanā un citos šķietami vienkāršos jautājumos.

- ✓ Bibliotēku informācija tīmeklī:

Informācija par visām pagastu bibliotēkām ir arī Gulbenes bibliotēkas mājas lapā <http://www.gulbenesbiblioteka.lv/lv/pagasta-bibliotekas> un pagastu mājas lapās – www.jaungulbene.lv, www.litene.lv, www.lizums.lv, www.ranka.lv, www.stameriena.lv, www.tirza.lv, www.stradi.lv. Lizuma un Daukstu bibliotēkas aktīvi darbojas arī virtuālās saziņas un mikroblogošanas tiešsaites sociālā tīkla tīmekļa vietnē Twitter. Visām pagastu bibliotēkām ir sava lapa vienā no sociālajiem tīkliem: www.draugiem.lv vai www.facebook.com. Pagastu bibliotēku vadītājas atzina, ka lasītāji arvien mazāk izmanto [draugiem.lv](http://www.draugiem.lv), [facebook.com](http://www.facebook.com) tiek lietots arvien vairāk un vairāk.

- ✓ Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

2020.gadā visveiksmīgākie bija tie pasākumi, kuri notika bibliotēkās klātienē. Daudz apmeklētāju gan no saviem pagastiem, gan no blakus pagastiem, gan pat no blakus novadiem pulcēja pagastu bibliotēku pieaugušo neformālās izglītības programmas. Tās bija ļoti daudzveidīgas un interesantas.

Bibliotekāres kā bibliotēkas pārstāves bieži tiek aicinātas uz skolu, pirmsskolas izglītības iestāžu pasākumiem, lai piedalītos tajos kā žūrijas pārstāves, tādējādi parādot to, ka bibliotekārs ir aktīvs cilvēks un iesaistās dažādos kultūras pasākumos.

Pārskata periodā Lizuma pagasta bibliotēka iesaistījās LBB Jauno Speciālistu sekcijas organizētajā akcijā "Viena diena bibliotēkas dzīvē".

2020.gadā turpinājās jau iepriekš aizsākusies trīs bibliotēku no 2 pagastiem - Stradu, Kalnienas un Stāmerienas bibliotēku sadarbība. Notika vairāku pasākumu cikls „Kaimiņu būšana”. Tā ietvaros pa bibliotēkām ceļoja izstādes ar pagastu amatnieku veidotiem darbiem un notika labāko bibliotēku lasītāju un atbalstītāju braucieni pa kaimiņu pagastiem, iepazīstot to cilvēkus, uzņēmējus, tiekoties ar vietējiem dzejniekiem un kultūras darbiniekiem. Izrādās, ka tik maz zinām par vietām, par tur notiekošo, par uzņēmīgiem un darbīgiem cilvēkiem, lai arī paši turpat vien blakus dzīvojam! Tā ir vērtīga pieredze un savstarpējā komunicēšanās.

✓ **Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi**

Vislielākās grūtības ir sasniegt seniorus, it īpaši laukos, tos, kuri dzīvo viensētās tālu no bibliotēkām. Daudzi vecāka gadagājuma cilvēki sociālos tīklus neizmanto. Informācija tiek nodota telefoniski vai izziņas formā uz mobilo telefonu. Tā uzrunājot klientu pat vairāk.

11. Sadarbības tīkla raksturojums

✓ **Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām**

Pagastu bibliotēkas sadarbojas ar **citām savas apkalpes teritorijas iestādēm un organizācijām**. Vislabākā sadarbība kopējo pasākumu organizēšanā ir ar skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm. Dažos pagastos aktīvi darbojas jauniešu organizācijas. Laba sadarbība ar jauniešu biedrību „KAPO” ir izveidojusies Kalnienas bibliotēkai.

Gulbenes novada sociālais dienests - Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēkai bija plānots, ka 2 reizes mēnesī klientus pieņems Gulbenes novada sociālā dienesta darbiniece. Diemžēl sakarā ar ārkārtas situācijas ierobežojošiem pasākumiem valstī sociālā darbiniece klientus pieņēma tikai līdz martam. Sadarbībā ar Gulbenes sociālā dienesta Stāmerienas pagasta sociālo darbinieci februārī Kalnienas bibliotēkā notika izglītojošs pasākums "Zini savas tiesības un iespējas".

2020.gadā 5 bibliotēku (Daukstu, Jaungulbenes, Līgo, Lejasciema un Stāmerienas) teritorijās darbojās **sociālās aprūpes centri** (SAC), uz kuriem bibliotēku vadītājas nesa grāmatas un preses izdevumus, organizēja arī dažādus pasākumus. Litenes pagasta teritorijā atrodas pensionāta VSAC "Latgale" filiāle "Litene". Tās klienti sastāda 28% no visiem pagasta iedzīvotājiem. Viņi savu iespēju robežās ir arī pagasta bibliotēkas pakalpojumu lietotāji.

Bibliotēku savstarpējā sadarbība – 2020.gadā turpinājās jau iepriekš aizsākusies trīs bibliotēku no 2 pagastiem - Stradu, Kalnienas un Stāmerienas bibliotēku sadarbība. Notika vairāku pasākumu cikls „Kaimiņu būšana”. Tā ietvaros pa bibliotēkām ceļoja izstādes ar pagastu amatnieku veidotiem darbiem un notika labāko bibliotēku lasītāju un atbalstītāju braucieni pa kaimiņu pagastiem, iepazīstot to cilvēkus, uzņēmējus, tiekoties ar vietējiem dzejniekiem un kultūras darbiniekiem. Izrādās, ka tik maz zinām par vietām, par tur notiekošo, par uzņēmīgiem un darbīgiem cilvēkiem, lai arī paši turpat vien blakus dzīvojam! Tā ir vērtīga pieredze un savstarpējā komunikēšanās.

Bibliotēkas līdzdarbojās Gulbenes novada bibliotēkas organizētās dienas bērnu nometnes "Sekojot pavedieniem 2" organizēšanā.

Bibliotēkas kopīgi, savstarpēji sadarbojoties, izstrādā un realizē projektus.

✓ **Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes**

Jaungulbenes un Druvienas pagastu bibliotēkām atskaites gadā izveidojās laba sadarbība ar **Madonas Mākslas un novadpētniecības muzeju**, kā rezultātā no šī muzeja krājumiem bibliotēkās tika izvietotas 3 ceļojošās izstādes: “Cimdu raksti”, “Sportiskās virsotnes” un “Teritoriālās reformas vēsturiskā skatījumā”.

Jau otro gadu Litenes pagasta bibliotēka organizē tikšanos **ASV vēstniekam Latvijā** ar litenieti, novadpētnieku Jāni Zvaigzni. Šogad, 11. martā, Litenē viesojās ASV vēstnieks Džons Kārvails ar kundzi. Vēsturnieks Jānis Zvaigzne pastāstīja par traģiskajiem notikumiem Litenes nometnē 1941. gada jūnijā. Amerikas vēstnieks nolika ziedus pie memoriāla "Sāpju siena".

✓ **Bibliotēku interešu aizstāvības darbs**

Vislabāk par bibliotēkām spēj iestāties to lasītāji. Piemēram, Inese Lesiņa rakstā “Mēs neredzam lietas tādas, kādas tās ir. Mēs redzam tās tādas, kādi esam mēs paši.” /H.Džeksons Brauns/ “Gulbenes Novada Ziņās” min Daukstu pagasta bibliotēkas vadītāju Kristīni Mezīti un Līgo pagasta bibliotēkas vadītāju Anitru Markoviču par dažādu aktivitāšu rīkošanu SAC “Dzērves” un “Siltais”. Liels prieks ir tad, ja bibliotekāra darbs ir labi novērtēts komentāros sociālajos tīklos, ja uzmundrinošus vārdus saka un padomu jautā blakus pagasta vai blakus novada bibliotekārs. Tas ir liels uzmundrinājums turpmākajam darbam.